

18.09.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**18 Eylül 2023
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

18 Eylül 2023 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Kocaeli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği
- Kocaeli Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Sayı: 2021/14)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2023/25)
- Altın Hesaplarından Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Sayı: 2021/16)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2023/26)

Bakan Yumaklı'dan tarımsal destekleme bütçesine ilişkin açıklama

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, tarımsal destekleme bütçesini 2024 yılı için 63,4 milyar liradan 91,55 milyar liraya çıkaracaklarını ifade etti.



Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Resmi Gazete'de bugün yayımlanan '2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı'na yönelik açıklamalarda bulundu. Son 21 yılda tarım politikalarının ana eksenini hep üretimin desteklenmesinin oluşturduğunu belirten Yumaklı, bunun devam edeceğini bildirdi. Tarımsal üretimde sürdürülebilirliğin sağlanmasında, üreticiye verilen desteklerin önemli etkisi olduğuna işaret eden Yumaklı, "Geçen yıl başlattığımız bitkisel üretimde önemli girdi maliyetlerinden olan gübre ve mazot desteklerinin öne çekilmesi ve aynı olarak ödenmesi, çiftçimizde büyük karşılık bulmuştur. Bunu bu yıl da devam ettirerek üreticimize önemli bir finansman desteği sağlıyoruz. Üreticilerimizin güçlendirilmesi ve tüketicilerimizin korunması yolunda politikalarımızı kararlılıkla uygulamaya devam edeceğiz." ifadesini kullandı.

Kırsal kalkınma ve gıda arz güvenliği için alınacak tedbirlerin Orta Vadeli Program'da da yer aldığını anımsatan Yumaklı, şunları kaydetti: "Tarımsal destekleme bütçemizi 63,4 milyar liradan, 2024 yılı için 91,55 milyar liraya çıkarıyoruz. Bu kapsamda, bitkisel üretim desteğini 51,01 milyar liraya, hayvansal üretim desteğini 18,71 milyar liraya, su ürünleri desteğini 250,7 milyon liraya, tarımsal araştırma ve geliştirme

desteğini 682 milyon liraya, kırsal kalkınma desteğini 8,15 milyar liraya yükseltiyoruz. Tarım sigortaları için de 12,75 milyar liralık kaynak ayırıyoruz. Mazot ve gübre desteği bütçesini de bir önceki yıla göre yüzde 31,6 artışla 21,1 milyar liraya çıkarıyoruz. Hububat üreticilerimize 2023 üretim yılına ait ve 2024 yılında ödenecek 11,5 milyar lira tutarındaki mazot ve gübre desteği öne çekilerek, Ziraat Bankası finansmanıylayla 2023 yılı Ekim ayında başlamak ve mazot ile gübre alımında kullanılmak üzere Ziraat Bankası kartlarına yüklenecek. İnşallah Gazi Meclisimizin de takdiriyle uygulamaya koyacağımız tarımsal destekleme bütçemiz, üreticilerimizin gücüne güç katacaktır."

Tarımda ezbere üretim dönemi sona erdi

Tarımsal üretimin planlanması hakkında yönetmelik Resmi Gazete'de yayınlandı. Yönetmeliğe göre tarımda ezbere üretim dönemi sona eriyor.



İRFAN DONAT

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın hazırladığı tarımsal üretimin planlamasına yönelik usul ve esasları düzenleyen yönetmelik Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Bitkisel üretim, hayvansal üretim ve su ürünleri üretiminde tarım havzası veya işletme bazında üretimin planlanmasını kapsayan yönetmeliğe göre tarımda ezbere üretim dönemi sona eriyor.

Çiftçi, yeni yönetmeliğe göre artık izin almadan tarımsal üretim gerçekleştiremeyecek.

5488 sayılı Tarım Kanununun 7'nci maddesine dayanılarak hazırlanan yönetmelikte, tarımsal üretimin planlanması uygulamaları, Bakanlığın ilgili merkez ve taşra teşkilatları ile Kurul, teknik komiteler, il/ilçe tahkim komisyonları, il/ilçe keşif komisyonları ve il/ilçe tespit komisyonları tarafından yürütülecek.

Resmi Gazete'de yayınlanan yönetmeliğe göre, tarımsal üretimin öngörülebilir ve yönetilebilir olmasını temin etmek amacıyla Bakan tarafından görevlendirilecek bakan yardımcısı başkanlığında; Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürü, Bitkisel Üretim

Genel Müdürü, Devlet Su İşleri Genel Müdürü, Hayvancılık Genel Müdürü, Bakanlık Strateji Geliştirme Başkanı, Tarım Reformu Genel Müdürünün üyesi olduğu Tarımsal Üretimin Planlanması Kurulu oluşturulacak.

İhtiyaç duyulması halinde Kurul toplantılarına katılmasında yarar görülen kurum ve kuruluşlar, üniversiteler, ürün konseyleri, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör kuruluşlarından Kurula temsilci davet edilebilecek.

Kurul, başkanın çağrısı üzerine yılda en az iki kez salt çoğunluk ile toplanılıp, kurul kararları, toplantıya katılanların oy çokluğu ile alınacak. Oyların eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar alınmış sayılacak. Kurul kararları, Bakan onayı ile yürürlüğe girecek.

Yönetmeliğe göre, raportörlüğü ve sekretaryası Tarım Reformu Genel Müdürlüğü tarafından yürütülecek Kurul'a önemli yetkiler veriliyor.

Kurul, üretimden sorumlu Bakanlık birimlerinin teklifi üzerine üretim planlamasına konu ürün veya ürün gruplarını belirleyerek değerlendirecek. Tarımsal üretim planlanmasına esas olmak üzere üretim dönemleri itibarıyla ürün veya ürün grupları ile asgari ve azami üretim miktarlarını belirleyecek.

Mevcut sosyo-ekonomik koşulları, üretim maliyetlerini ve gelir düzeyini, uluslararası gelişmeleri, iç ve dış ticareti, tarım ve gıda sektörünün mevcut durumunu ve gelişme trendi ile çevre faktörlerini dikkate alacak olan Kurul, bütüncül yaklaşımla tarım, tarımsal sanayi ve kırsal kalkınmada entegrasyonu sağlayacak yönlendirmeleri yapacak.

Arz güvencesinin temin edilmesi, verimliliğin artırılması ve tarımsal üretimin geliştirilmesi için iklim değişikliğini de dikkate alarak uygun ekolojilerde arz ve talep miktarı ile yeterlilik oranına göre tarımsal üretim planlaması yapacak olan Kurul, üretim planlamasını tarımsal faaliyet alanlarına göre havza veya işletme bazında belirleyecek.

TEKNİK KOMİTEDE SEKTÖR PAYDAŞLARI YER ALACAK

Resmi Gazete'de yayınlanan yönetmeliğe göre, il bünyesinde Valilik oluru ile teknik komite oluşturulacak. Teknik komite; vali yardımcısı başkanlığında Bakanlık il müdürü, Bakanlık il müdürlüğünden tarımsal üretimden sorumlu en az üç şube müdürü ve tarımsal üretim planlama birim sorumlusu, Bakanlık araştırma enstitüsünden, ilde enstitü bulunmaması durumunda en yakın araştırma enstitüsünden bir temsilci, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün ilde bulunan yetkili bir temsilcisi, Büyükşehirlerde büyükşehir belediyesinden, diğer illerde il özel idare

genel sekreterliğinden yetkili bir temsilci, ilde bulunan ziraat, veterinerlik ve su ürünleri alanında faaliyette bulunan fakültelerden birer öğretim üyesi, ziraat odasından yetkili bir temsilci, ticaret **Borsası**ndan yetkili bir temsilci, il genelinde bitkisel üretim, hayvancılık ve su ürünleri alanlarında faaliyet gösteren en fazla üyeye sahip üretici birliği, yetiştirici birliği, kooperatif veya derneklerden her bir faaliyet alanı için bir kişiden fazla olmamak üzere en fazla üç temsilciden oluşacak. Bakanlık gerektiğinde teknik komite toplantılarına temsilci gönderebilecek ve Teknik komite sekreteryası il müdürlüğü tarafından yürütülecek.

Teknik komite, başkanın çağrısı üzerine salt çoğunluk ile toplanabilecek. İhtiyaç durumuna göre yeter sayıda toplantı yaparken, toplantılarda teknik komite kararları, toplantıya katılanların oy çokluğu ile alınacak ve oyların eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar alınmış sayılacak.

ÜRETİM PLANLAMASI 3 YILLIK DÖNEMİ KAPSAYACAK

Su kısıtı, sosyo-ekonomik koşullar, pazarlama olanakları, örgütlülük durumu, tarımsal altyapı, tarımsal sanayi durumu, depolama ve işleme kapasitesi, çiftçilerin mevcut alet ve ekipman varlığı, sulama durumu, münavebe, iş gücü olanakları, mera varlığı, otlatma kapasitesi, hayvan varlığı, su ürünleri üretim potansiyeli ve çiftçi deneyimleri göz önüne alınarak hazırlanacak rapor doğrultusunda ürün veya ürün gruplarında, üç yıllık dönemleri kapsayacak şekilde havza veya işletme bazında her yıl üretim planını hazırlanacak.

Bitkisel üretim alanında sulama durumunu göz önüne alarak, sulanan alanlarda en az üçlü, kuru alanda ise en az ikili münavebeyi içeren ekim nöbeti planı hazırlanacak ve Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğüne sunulacak.

Teknik komite tarafından hazırlanacak planların ve raporlamaların tarihi ve bildirim takvimi Bakanlığın üretimden sorumlu ilgili birimlerince belirlenecek.

Teknik komite aldığı kararları Bakanlığa sunacak ve bu kararlar Kurul tarafından uygun görülmesi halinde yürürlüğe girecek. Teknik komite, Kurul kararı doğrultusunda iş ve işlemleri yürütecek.

İL/İLÇE MÜDÜRLÜKLERİNİN GÖREVİ

İl müdürlüğü, teknik komite kararları ile üretim planlamasına ilişkin teklifleri ilgili Bakanlık birimlerine iletecek.

İl müdürlüğü, Kurul kararı doğrultusunda il geneline ait üretim planlamasını uygulayacak ve üretim planlaması çalışmalarının sekretaryasını, koordinasyonunu, yürütülmesini, izlenmesini, değerlendirilmesini ve duyurulmasını sağlayacak.

İl/ilçe müdürlüğü, üretim planlamasına esas olmak üzere belirlenen takvim doğrultusunda çiftçi başvurularını alacak ve aynı zamanda üretim izni başvurularını başvuru tarihinden itibaren on beş gün içerisinde değerlendirerek, planlamaya aykırı sonucu çiftçiye bildirecek. Bildirim yapılmayan çiftçinin başvurusu onaylanmış sayılacak.

Tarımsal üretim planlamasına esas başvuruları Bakanlık ilgili kayıt sistemlerine kayıt edecek olan İl/ilçe müdürlüğü, üretim iznine esas kontrol planı hazırlayarak kontrol işlemlerini yürütecek.

İl/ilçe müdürlüğü, her üretim yılında, yerinde ve/veya teknik kontrol yapmak suretiyle tarımsal faaliyet alanlarına göre tarım işletmelerini kayıt altına alacak. Bunun yanında söz konusu Yönetmelikte belirtilen komisyonlar tarafından alınan kararların uygulanmasını sağlayarak, ilgili kişi ve kurumlara tebliğ ederek takibini yapacak.

Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasında gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar hakkında yine İl/ilçe müdürlüğü gerekli işlemlerin yapılmasını temin edecek.

TAHKİM KOMİSYONLARININ GÖREVİ

İl/ilçe Tahkim Komisyonları, bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasında ortaya çıkan ihtilaflı konuların çözümünde karar almaya yetkili kılınacak.

Tespitine ihtiyaç duyulan durumlar için tespit ve keşif komisyonlarını görevlendirecek olan Tahkim komisyonları, bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasında il/ilçe müdürlüğünün intikal ettirdiği konuları inceleyerek gerekiyorsa yerinde tespit yaparak karara bağlayacak.

İl tahkim komisyonları il genelinde yetkili olup merkez ilçede, ilçe tahkim komisyonlarının görevlerini de yapacak.

İl/ilçe keşif komisyonları ise üretim izni başvurusu yapan çiftçilerin Bakanlık kayıt sistemlerine kayıtlı olmayıp kadastro geçmemiş alanlarda beyan ettiği yeni araziler, ağaçlandırma amacıyla ormandan tahsis edilen alanlar ile daha önce arazi keşfi yapıldığı halde tahkim komisyonunca yeniden keşif yapılmasına lüzum görülen arazilerde yerinde keşif yapar ve keşif raporu düzenleyecek.

Yapılacak keşif çalışmalarında; Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün bu alanlara yönelik çalışmalarından, uydu görüntülerinden, hava fotoğraflarından, orman amenajman planları veya her nevi haritalardan, köy sınırları kayıt defterlerinden ve diğer kamu kurumlarından elde edilecek her türlü bilgi ve belgelerden, coğrafi bilgi sistemlerinden ve diğer elektronik kayıt sistemlerinden faydalanılacak.

Tarımsal üretim planlamasına esas olmak üzere il/ilçe müdürlükleri tarafından verilen görevleri yapacak.

İl/ilçe tespit komisyonlarının görevleri arasında ise üretim planlamasına esas ürün veya ürün gruplarında Bakanlık kayıt sistemine kayıtlı olmayan tarımsal faaliyetlerin yerinde tespitini yapmak ve tutanak altına almak yer alıyor. Komisyon aynı zamanda ihtilaflı konu ve faaliyetlerin tespitini yapacak.

BİTKİSEL ÜRETİM PLANLAMASI

Yönetmeliğin "Tarımsal Üretimin Planlanması ve Üretim İzinlerinin Verilmesi" başlığı **altında** bitkisel üretimin planlanması; kalkınma planları, orta vadeli programlar, Bakanlık stratejik planları ve kuraklık yönetim planlarını dikkate alarak, sulama durumu, arz ve talep dengesi, yeterlilik oranı, nüfus projeksiyonları, ekim veya dikim alanı, üretim, fiyat, ihracat, ithalat ve tüketim değişkenleri için geçmiş dönemleri kapsayan istatistiki verilerin değerlendirilmesi suretiyle yapılacağı belirtiliyor.

Tarım havzası veya işletme bazında asgari ve azami üretim miktarları ile ürün veya ürün gruplarının belirlenmesinde, iklim, toprak, su, topografya, arazi sınıflandırması verileri kullanılarak oluşturulan ürün uygunluk alanı haritaları verilerinden yararlanılacak. Aynı zamanda ürün veya ürün grubu, alan, üretim, tüketim ve dış ticaret verilerinin değerlendirildiği istatistiki verilerden de faydalanılacak.

Arazinin sulama imkânları, taban suyu seviyesi, toprak kullanma kabiliyeti ve yağış durumunu dikkate alarak uygulanmak zorunda olan asgari münavebe planının da dikkate alınacağı süreçte, ilgili kurum ve kuruluşlardan temin edilen iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi, su potansiyeli ve yeraltı su kısıtı olan alan bilgileri ile CBS, uzaktan algılama ve uydu görüntülerinden de istifade edilecek.

Tarım havzası veya işletme bazında tarım parsellerine ait arazi sınıflandırılması, toprak, topografya ve sulama durumuna ilişkin veriler CBS tabanlı olarak ilgili genel müdürlükten temin edilerek, bitkisel üretimin planlaması ve ürün veya ürün gruplarının belirlenmesine yönelik çalışmalar Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü tarafından ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde yapılacaktır.

Bitkisel üretim izinlerinin verilmesi

Cumhurbaşkanı kararı ile ilan edilen tarım havzaları ve bu havzalardaki ürün deseni göz önüne alınarak, tarım havzası veya işletme bazında üretim izinleri verilecek. Üretimine izin verilen ürün ve ürün gruplarının asgari ve azami ürün miktarları Kurul tarafından belirlenecek ve üretim yılı öncesinde Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü tarafından il müdürlüklerine bildirilecek. Ayrıca kurumsal internet siteleri ve mahalli iletişim araçlarını kullanmak sureti ile il müdürlükleri tarafından ilan edilecek.

Bakanlıkça belirlenen ürün veya ürün gruplarının üretimine başlanmadan önce il/ilçe müdürlüklerinden izin alınacak.

Ormandan tahsis edilen ağaçlandırma alanları ile 5403 sayılı Kanunda belirtilen dikili tarım arazilerinde asgari tarımsal arazi büyüklüğü altında kalan alanlar hariç olmak üzere eğimi yüzde altının altında olan arazilerde yeni meyve bahçesi tesisine izin verilmeyecek. Ancak, aşağıda belirtilen şartlar kapsamında teknik komite kararıyla belirlenen alanlara, Kurul tarafından onaylanması halinde havza veya işletme bazında izin verilebilecek:

a) İşlemeli tarıma uygun olmayan yerler.

b) Arazinin bulunduğu en küçük yerleşim birimi olan köy veya mahallede, çayır mera hariç toplam tarım alanının yüzde seksenden fazlasının dikili tarım alanı olduğu yerler.

Yeni bahçe tesisi kurma koşullarını haiz olması halinde, Türkiye İstatistik Kurumu kayıtlarında son yıla ait yeterlilik oranı yüzde yüzelli ve üzeri olan ürünler için Kurulun aksine bir kararı olmadığı müddetçe bahçe tesisine izin verilmeyecek. Kurul, bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlar ve ihracat durumunu da değerlendirerek ürün veya ürün grupları ile havza veya işletme bazında yeni bahçe tesisine izin verebilecek.

Mevcut bağ ve bahçenin sökülerek farklı bir türle tesis edilmesine yönelik başvurular teknik komitenin gerekçeli raporu değerlendirilerek Kurul tarafından karara bağlanacak. Kurul, ihtiyaç halinde başvurular için teknik komitenin teklifi üzerine belirlenen türlerde havza bazında genel bir karar alabilecek.

Damızlık parseller dâhil olmak üzere sertifikalı tohumluk üretimi yapılan alanlarda bu Yönetmelik hükümleri saklı kalmak kaydıyla tohumculuk mevzuatı çerçevesinde izinlendirme yapılacaktır.

Sulu tarım yapılan araziler için ihtiyaç halinde üretimde kullanılan suyun tahsisinde yetkili kurum veya kuruluşlardan bilgi, belge veya onay istenebilecek.

Kamu kurum ve kuruluşları ile bağlı ortakları, belediyeler ve il özel idareleri bitkisel üretime yönelik proje veya uygulamalarında bu Yönetmelik hükümlerine tabi olacak.

Üretim izni verilmesinde aşağıdakilere öncelik verilecek:

- a) Sözleşmeli üretim, organik tarım ve iyi tarım uygulamaları yapılan alanlar.
- b) Hayvancılık işletmelerinin kendi ihtiyaçlarına yönelik yem üretimleri.
- c) Tarla içi modern sulama sistemleri kullanılarak yapılan üretimler.
- ç) Özel mevzuatı çerçevesinde münavebe zorunluluğu olan ürünler.
- d) Çiftçi örgütleri tarafından ortak üretim alanlarında yapılan üretimler.

Hayvansal üretimin planlanması

Hayvansal üretim planlaması; kalkınma planları, orta vadeli programlar ve Bakanlık stratejik planları dikkate alınarak iklim koşulları, arazi yapısı, işletme büyüklüğü, mevcut hayvan varlığı, kaba yem ihtiyacının karşılanma oranı, mera varlığı, su ihtiyacı, nüfus projeksiyonları ile iç ve dış talep verilerinin değerlendirilmesi suretiyle yapılacaktır.

Hayvansal üretimin planlaması ile ürün veya ürün gruplarının belirlenmesine ilişkin iş ve işlemler, Hayvancılık Genel Müdürlüğü tarafından ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde yapılacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşları ile bağlı ortakları, belediyeler ve il özel idareleri hayvansal üretime yönelik proje veya uygulamalarında bu Yönetmelik hükümlerine tabi olacak.

Hayvansal üretim izinlerinin verilmesi

Kurul tarafından belirlenen ürün veya ürün gruplarının asgari ve azami ürün miktarları Kurul tarafından belirlenecek ve üretim öncesinde Hayvancılık Genel Müdürlüğü tarafından il müdürlüklerine bildirilecek. Kurumsal internet siteleri ve mahalli iletişim araçlarını kullanmak sureti ile il müdürlükleri tarafından ilan edilecek.

Kurul tarafından belirlenen ürün veya ürün gruplarının üretimine başlanmadan önce ve zati ihtiyaç haricinde kurulacak ticari amaçlı yeni işletmeler için il/ilçe müdürlüklerinden izin alınacak.

Üretim izni verilmesinde aşağıdakilere öncelik verilecek:

- a) Sözleşmeli üretim, organik tarım ve iyi tarım uygulamaları yapılan işletmeler.
- b) Ana sözleşmesinde hayvancılık faaliyeti olan çiftçi örgütleri tarafından ortak yapılan üretimler.
- c) Bakanlık ıslah programlarına kayıtlı veya soy kütüğüne üye damızlıkçı ve/veya ari işletmeler.

Su ürünleri üretiminin planlanması

Su ürünleri üretimi planlaması; kalkınma planları, orta vadeli programlar ve Bakanlık stratejik planları dikkate alınarak; arz ve talep dengesi, üretim, ihracat, ithalat, avlanabilir stok durumu, nüfus projeksiyonları, bilimsel çalışmalar, çevresel değişkenler ve sosyo-ekonomik etkenler ile uluslararası yükümlülükler ve istatistiki verilerin değerlendirilmesi suretiyle yapılacaktır.

Su ürünleri üretiminin planlaması ile ürün veya ürün gruplarının belirlenmesine ilişkin iş ve işlemler, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü tarafından ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde yapılacaktır.

Üretim planlaması yapılacak ürün veya ürün grupları aşağıdaki kıstaslara göre belirlenecek:

- a) Su ürünleri yetiştiriciliğinde aşağıdaki veriler dikkate alınacaktır:
 - 1) Bakanlıktan onaylı proje kapasite miktarı.
 - 2) Su ürünleri yetiştiriciliği bölgeleri ve üretime açılacak yeni alanlar.
 - 3) Bölgesel veya tür bazlı üretim miktarı.
 - 4) Arz ve talep durumu.
 - 5) Dış ticaret verilerinin değerlendirildiği istatistiki veriler.

b) Su ürünleri avcılığında aşağıdaki veriler dikkate alınacak:

- 1) Balıkçı gemisi sayısı, bölgesel filo dağılımı ve kullanılan av araçlarının durumu.
- 2) Avlanabilir miktar ve bölgesel balıkçılık uygulamaları.
- 3) Ekolojik ve/veya ekonomik öneme sahip türlerin stok durumu.
- 4) Ekosisteme zararlı türlerin stok durumu ve dağılımı.
- 5) Uluslararası kuruluşlar ile bölgesel balıkçılık yönetim örgütlerinin kararları.
- 6) Bilimsel, çevresel ve sosyoekonomik durumu.

Su ürünleri üretim izinlerinin verilmesi

Yeni kurulacak olan yetiştiricilik işletmeleri ile mevcut işletmelerdeki proje değişiklikleri için yapılan üretim izni başvuruları 29/6/2004 tarihli ve 25507 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yönetmeliği kapsamında yürütülecek.

Balıkçı gemisi yetkilileri tarafından yapılacak üretim izni başvuruları, 10/3/1995 tarihli ve 22223 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Su Ürünleri Yönetmeliği kapsamında yürütülecek.

Üretim Planlamasında Başvuruların Alınması, Değerlendirmesi ve Kontrolü

Bakanlığın ilgili kayıt sistemine başvuran çiftçilerden ilave başvuru istenmeyecek. Başvurusu alınan çiftçilerin durumu bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde incelenerek uygun olmayanlar en fazla on beş gün içerisinde çiftçiye bildirilecek. Bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarına göre yapılan başvurular en fazla otuz gün içerisinde sonuçlandırılacak.

Üretim izni uygun görülmeyen çiftçiler, talepleri halinde Bakanlığın ilgili kayıt sisteminde belirtilen başvuru tarihlerine göre üretim planlamasına dair yeniden müracaatta bulunabilecek.

Çiftçiler/üreticiler/yetiştiriciler, Bakanlıkça belirlenen kayıt sistemlerine kayıt oldukları il/ilçe müdürlüklerine şahsen, yasal temsilcileri aracılığıyla veya e-Devlet kapısı üzerinden başvuruda bulunabilecek. Bu başvuruların faaliyet alanına göre ekim,

dikim öncesinde veya yetiştiriciliğe başlamadan en az on beş gün önce yapılması esas alınacak.

Birden fazla il veya ilçede arazisi veya işletmesi bulunan çiftçi başvurularının değerlendirilmesi, arazinin veya işletmenin bulunduğu il veya ilçe müdürlüklerince ayrı ayrı yapılır ve sonucu kayıtlı olduğu il veya ilçe müdürlüğüne bildirilecek.

Mücbir sebeplerden kaynaklanan üretim bilgisi değişiklikleri, mücbir sebebin ortaya çıkmasını takip eden on beş gün içerisinde dilekçe veya e-Devlet kapısı üzerinden yapılabilecek.

Planlı tarımsal üretim kapsamında yer alan çiftçilerin tarımsal üretim yaptıkları işletmenin el değiştirmesi halinde, değişiklik otuz gün içerisinde il/ilçe müdürlüğüne bildirilir ve tarımsal üretime devam eden çiftçi bu Yönetmelik hükümlerine tabi olacak.

Kontrol İşlemleri

Kontrol işlemi; yazılı belge, plan, defter, rapor, kayıt, arazi, işletme ve gözlemleri içerir. Kontrol işlemini yapmaya il/ilçe müdürlükleri yetkilidir. Kontrol edilecek üretim alanı ve işletmelerin önceliği, sayısı ve sıklığı il/ilçe müdürlüğünce belirlenecek.

İl/ilçe müdürlükleri, Bakanlık kayıt sistemleri, CBS, uzaktan algılama veya saha ziyaretleriyle kontrol yapar. İhtiyaç halinde elektronik kayıt sistemlerinden de yararlanılır. Yapılan kontroller kayıt altına alınacak.

İl/ilçe müdürlükleri tarafından, her üretim yılında tarım işletmelerinin kontrolü sağlanarak, 5488 sayılı Kanunun 7 nci maddesine aykırı faaliyette bulunanlar tespit edilir, idari yaptırımların uygulanması için mahalli mülki amire sunulacak.

Resmi gazete'de yayınlanan yönetmelik hükümleri, ruhsatlı üretime ve özel mevzuata tabi üretimler için ilgili mevzuatındaki hükümleri saklı kalmak koşulu ile uygulanacak. Ar-Ge amaçlı üretimlerde bu Yönetmelik hükümleri uygulanmayacak.

Özel kanunlarla belirlenmiş ruhsata veya izne tabi ürünler ile teknik komite tarafından miktarı belirlenen zati ihtiyaçlar için yapılan üretimlerde bu Yönetmelik hükümleri uygulanmayacak.

Bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda yapılacak iş ve işlemlerde kamunun envanterinde bulunan ve Bakanlık kayıt sistemine entegre olan belgeler çiftçiden talep edilmeyecek.

18.09.2023

Söz konusu yönetmeliğin yayımı tarihinden önce tesis edilmiş dikili alanlardaki çok yıllık bitkiler ile kurulu olan işletmeler için bu Yönetmelik hükümleri uygulanmayacak.

Yönetmelik yayımı tarihi olan 14 Eylül 2023 itibariyle yürürlüğe girerken, yönetmelik hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütecek.

Ukrayna tahıl ürünlerine uygulanan yasak bugün kalkıyor

Avrupa Birliği (AB), üyesi Polonya, Macaristan, Romanya, Slovakya ve Bulgaristan'a Ukrayna'dan tahıl ürünleri ithal edilmesine yasak getiren kararın bugün sona ereceğini bildirdi.



AB Komisyonu, Ukrayna'dan AB ülkelerine tarımsal ürün ithalatı konusunda açıklama yayımladı. Açıklamada, Ukrayna'nın AB'ye tahıl ve diğer gıda ürünleri ihracatına yönelik uygulanan kısıtlayıcı önlemlerin süresinin bugün sona ereceği anımsatıldı.

Komisyonun Ukrayna'dan 4 kategorideki tarım ürünleri ihracatının AB pazarına etkisine ilişkin verileri analiz ettiğine işaret edilen açıklamada, yapılan çalışmalar sonucunda 2 Mayıs tarihinde uygulamaya konulan geçici tedbirlerin Ukrayna'ya sınırı olan 5 üye ülkedeki piyasa bozukluklarını ortadan kaldırdığı sonucuna varıldığı belirtildi.

Açıklamada, alınan tedbirlerin Ukrayna tahılının AB dışındaki ülkelere ihracatının artmasını sağladığı kaydedildi.

Mevcut önlemlerin bugün sona ereceğinin altı çizilen açıklamada, Ukrayna'nın 5 üye ülkeye tahıl ihracatındaki artışları önlemek için 30 gün içinde yasal tedbirler alacağı belirtildi.

Açıklamada, Ukrayna'nın 16 Eylül'den itibaren komşusu olan AB ülkelerinde herhangi bir piyasa bozulmasını önlemek amacıyla 4 grup ürünün ihracatını kontrol etmek için de etkili önlemler uygulamaya koyacağı kaydedildi.

AB Komisyonu ve Ukrayna'nın öngörülemez durumlara hızla tepki verebilmek için piyasayı yakından takip edeceğine işaret edilen açıklamada, "AB Komisyonu, Ukrayna'nın etkili tedbirleri yürürlükte olduğu ve tam olarak çalıştığı sürece herhangi bir kısıtlama uygulamaktan kaçınacaktır." ifadesi yer aldı.

Böylece, AB'nin Polonya, Macaristan, Romanya, Slovakya ve Bulgaristan'a Ukrayna tahılı ithal etmemelerini sağlayan kararı bugün sonunda bitecek.

Özellikle, Polonya ve Macaristan, çiftçilerini korumak için Ukrayna tahılına kısıtlamanın uzatılmasını istiyordu.

Polonya, Macaristan, Slovakya ve Romanya, AB'nin karar almaması halinde kısıtlamaları tek taraflı uzatabileceklerini açıklamıştı.

Süreç hakkında

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın başlamasıyla Ukrayna'dan önemli miktarda tahıl ve gıda ürünü kara yoluyla Doğu ve Orta Avrupa ülkelerine gönderilmeye başlanmıştı.

Ukrayna tarım ürünleri özellikle sınır ülkeleri olan Polonya, Macaristan, Romanya, Slovakya ile yakındaki Bulgaristan piyasalarına girmişti.

Ucuz olan Ukrayna tahıl ve gıda ürünleri bu ülkelerdeki çiftçileri rahatsız etmiş ve hükümetler Ukrayna ürünlerine yasak uygulamaya başlamıştı.

AB Komisyonu da, Ukrayna'dan tahıl ithalatına karşı ülkelerin kaygılarını gidermek için ürünlerin transit geçişine izin verilmesi halinde çiftçilere ilave destek sağlanmasını ve bazı Ukrayna ürünlerine kısıtlama getirilmesini içeren bir plan hazırlamıştı.

AB'nin 2 Mayıs'ta uygulamaya konan geçici tedbirleri kapsamında Polonya, Macaristan, Romanya, Slovakya ve Bulgaristan, Ukrayna'dan buğday, mısır, kolza ve ayçiçeği ithal etmiyordu.

Merkez'den yeni TL adımları

Merkez Bankası'nın yeni uygulama talimatına göre; TL mevduatın toplam mevduat içindeki payını artırmaya yönelik olarak aylık TL payı artış hedefi yüzde 2'den yüzde 2,5'e yükseltildi. Kur korumalı hesapların TL mevduat sayıldığı komisyon uygulaması sona erdi. Öte yandan ihracat ve KOBİ kredilerinde fatura muafiyet sınırı 50 bin TL'den 250 bin TL'ye çıkarıldı.



Politika faiz kararının açıklanacağı kritik hafta, Merkez Bankası'nın Türk lirasını tasarruf ve yatırım aracı olarak destekleyen yeni adımlarıyla başladı.

Merkez Bankası, yerel para TL'yi güçlendirmeye yönelik olarak hem standart TL mevduatı destekleyen hem de kur korumalı hesaplardan standart TL mevduata geçişi özendiren yeni adımlar attı.

TL payı artış hedefi yüzde 2,5

TCMB'nin bankalara gönderdiği uygulama talimatına göre, (gerçek kişiler için) TL payı artış hedefi yükseltildi.

TCMB, ağustos ayında menkul kıymet ve zorunlu karşılık uygulamalarında kur korumalı hesapların TL mevduata dahil olduğu TL payı rasyosunu yürürlükten kaldırmış, yerine kur korumalı hesapları TL mevduat olarak dikkate almayan ve standart yerel para olan TL mevduatın toplam mevduat içindeki payını artırmayı hedefleyen yeni bir TL payı rasyosu getirmişti.

TL'ye geçişlerin hızlandığını gösteren veriler doğrultusunda gerçek kişiler için aylık yüzde 2 olarak belirlenen TL payı artış hedefi, yüzde 2,5'e yükseltildi.

Ayrıca, TL'ye geçiş ve yenileme ile TL payı hesaplamalarında revizyona gidildi. TL'ye geçiş ve yenileme oranında eksik kalan kısmın gerçek kişi dönüşüm hesaplarıyla tamamlanması mümkün hale getirildi.

KKM'de komisyon uygulaması sona erdi

Ağustos ayında menkul kıymet ve zorunlu karşılık uygulamalarında yürürlükten kaldırılan eski TL payı rasyosuna göre komisyon uygulaması da sona erdirildi. Komisyon uygulamasında, TL'ye geçiş ve yenileme oranları belirleyici olacak.

Uygulama talimatına göre, TL'ye geçiş ve yenileme oranı yüzde 100'ün altında olan bankalara yıllık yüzde 8 oranında, yüzde 100'ün üzerinde olan bankalara ise yıllık en fazla yüzde 4 olacak şekilde TL'ye geçiş oranına göre komisyon uygulanacak.

İhracat ve KOBİ kredilerinde fatura muafiyet sınırı 250 bin lira

İhracat, yatırım ve KOBİ kredilerinde 50 bin TL'nin üzerinde kredi kullanılması durumunda kredinin belirlenen harcama alanlarında kullanıldığının belgelenmesi gerekiyor, aksi takdirde bankalar kredinin yüzde 30'u oranında menkul kıymet tesis ediyor ve bu krediler kredi büyümesi sınırına dahil oluyor. Kredi akışını rahatlatmak amacıyla bu krediler için fatura muafiyet sınırı 250 bin TL'ye yükseltildi.

Şimşek: Maliye ve para politikası ahenkli gidecek

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, enflasyonla mücadelenin sadece para politikası üzerinden yürütülebilecek bir mücadele olmadığını belirterek, "Maliye politikası ve para politikası ahenkli bir şekilde gidecek" dedi.



Cumhurbaşkanlığı himayesinde gerçekleştirilen ve Türk diasporasının önemli isimlerini bir araya getiren Dünya Türk İş Konseyi 10. Kurultayı, Haliç Kongre Merkezi'nde devam ediyor.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) tarafından düzenlenen etkinliğin gala yemeğinde konuşan Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek, kurultaya Almanya'dan gelerek katıldığını ve orada Almanya'nın en büyük 50 firmasının CEO ve CFO'larının olduğu bir etkinlikte Türkiye'nin yeni programını anlattıklarını söyledi.

"Dünyada çok ciddi bir jeopolitik çöküntü yaşanıyor"

Dünyanın düşük bir büyüme döneminde olduğuna işaret eden Şimşek, "Önümüzdeki 5 yıl ortalama yüzde 3 civarında küresel büyüme öngörülüyor. Bu kısmen tabii ki yüksek enflasyonla mücadele için parasal sıkılaştırmayı yansıtmakla birlikte aslında daha yapısal birtakım karşı rüzgârları yansıtıyor. Çünkü dünya çok büyük bir borç içinde ve bu büyümeyi sınırlıyor. Nüfusta ciddi bir yaşlanma söz konusu. Yatırımlarda nispeten düşük bir seyir var. Verimlilik düşük seyrediyor. Bütün bunları bir arada düşündüğümüzde zaten büyümeyi sınırlıyor." ifadelerini kullandı.

Ancak daha da önemlisi dünyada çok ciddi bir jeopolitik çöküntü olduğunu belirten Şimşek, "Yani dünya aslında son yıllarda büyük bir çekişme nedeniyle korumacı bir patikada yoluna devam edecek gibi görünüyor. Tabii ülkemiz için bu önemli fırsatlar da içeriyor. Ülkemiz açısından baktığımız zaman özellikle pandemi sonrası da bir trende dönüşmüş olan yakın yerlerden tedarik veya dost ülkelere, piyasalardan tedarik trendi çok önemli bir trend. Dolayısıyla ben Türkiye'nin o açıdan çok büyük avantaja sahip olduğunu düşünüyorum. Çünkü Avrupa Birliği gibi çok önemli bir bölgeye sadece coğrafi anlamda yakın değiliz. Gümrük Birliği'yle ve uzun süredir devam eden adaylık ilişkisi nedeniyle dost ülkelere tedarik kategorisine yakın piyasalardan tedarik özelliğine sahip bir ülke. Benzer bir şekilde aslında Orta Asya'yla, Balkanlar'la, Orta Doğu'yla, hatta Afrika'yla yine yakın ve dost ülkelere tedarik noktasında ben Türkiye'nin ön plana çıkacağına inanıyorum. Bu trend bizim lehimize." şeklinde konuştu.

"Enflasyonla mücadelede kararlıyız"

Bu noktada önce makrofinansal istikrarın tesis edilmesi gerektiğini dile getiren Şimşek, şunları kaydetti:

"Bizim programın üç tane temel bileşeni var. Birinci bileşeni dezenflasyon. Yani fiyat istikrarının tekrar sağlanması. Maalesef dünyada da pandemi sonrası çok yüksek enflasyonist bir dönem söz konusu ama tabii Türkiye'de enflasyon çok daha yüksek seviyelerde. Enflasyonun yüksek olduğu yerlerde iş yapmak kolay değil. Öngörülebilirlikten, sürdürülebilir büyümeden bahsetmek zorlaşıyor. Türkiye'yi tekrar yüksek, sürdürülebilir, dengeli bir büyüme patikasına sokmak için enflasyonla mücadelede kararlıyız. Daha önce başardık, tekrar başaracağız.

Dezenflasyon programı deyince aklımıza tabii ki parasal sıkılaşma geliyor. Dünyada da öyle... Aslında sadece Türkiye'de değil. Bakın size bir rakam vereyim. Son 21 ayda 12 gelişmiş ülke toplam 107 kez, 22 gelişmekte olan ülke ise 162 kez faiz artışına gitti ve şu anda küresel enflasyon aşağı yönlü bir trend idi ama uzun vadeli ortalamaların hala çok üzerinde. Dolayısıyla ülkemizde de bir parasal sıkılaşmaya gidiyoruz. Aynı zamanda seçici kredi sıkılaşmasına da gidiyoruz. Bunun amacı kıt olan imkanlarımızın üretken alanlara kanallandırılmasıdır."

"Bu dönemde en büyük önceliklerimizden biri de ihracat"

Bu dönemde en büyük önceliklerinden birinin de ihracat olduğunu vurgulayan Bakan Şimşek, şunları kaydetti:

"İhracat dediğiniz zaman tabii ki işin içinde üretim var, istihdam var, yatırım var. Dolayısıyla aslında Cumhurbaşkanımızın da hep vurguladığı gibi yatırım, istihdam, üretim ve ihracat perspektifine sahibiz. Ülkemizdeki kıt kaynakların bu alana kanallandırılması noktasında kararlıyız. O nedenle de seçici kredi düzenlemelerine gidiyoruz. Bunun yanında tabii miktarsal sıkılaştırma da söz konusu ve bir bütünlük içerisinde baktığımız zaman önümüzdeki dönemde tabii ki enflasyonun özellikle 2024'ün ikinci

yarısından sonra çok ciddi bir şekilde aşağı yönlü kalıcı bir trende girmesini bekliyoruz. Çünkü para politikası gecikmeli olarak çalışıyor. Kredi politikası, benzer şekilde maliye politikası tabii depremin etkisiyle bir süre daha genişleyici gibi görünebilir ama depremin etkilerini bir kenara bıraktığımız zaman aslında biz tekrar Maastricht kriterlerine ulaşmaya yönelik çok ciddi tedbirler aldık. Bu tedbirler sayesinde maliye politikasındaki bozulma geçici olacak."

"Enflasyonla mücadele sadece para politikası üzerinden yürütülebilecek bir mücadele değil"

Mehmet Şimşek, ekonomi programının ikinci önemli bileşeninin maliye politikası olduğunu vurgulayarak, maliye politikasının geçmişte Türkiye'nin en güçlü tarafı olduğunu, deprem etkileri bir kenara bırakıldığında tekrar o noktaya bu program döneminde döneceğini söyledi.

2026'da deprem etkisi hariç bütçe açığının yüzde 3'ün ciddi bir şekilde altında olacağını ifade eden Bakan Şimşek, şöyle devam etti:

"Dolayısıyla hem Maastricht kriterlerini yakalamış olacağız hem de aslında son 20 yılda yakaladığımız ortalamalara yakın bir açıkla yolumuza devam edeceğiz. Maliye politikası ve para politikası ahenkli bir şekilde gidecek. Çünkü enflasyonla mücadele bizim gibi ülkelerde sadece para politikası üzerinden yürütülebilecek bir mücadele değil. Çünkü para politikasına aktarım mekanizması gelişmiş ülkelerdeki gibi çok iyi çalışmıyor bizim gibi ülkelerde. Çünkü para ikamesi var. Başka bir sürü faktör var. Bunların da farkındayız. O nedenle biz maliye politikası olarak da tabii deprem yaralarını sararken bir taraftan da para politikasını destekleyici bir noktaya gelmek arzusundayız. Onun için de zaten gereken tedbirleri aldık. Almaya devam edeceğiz."

"Ülkemizi, gelişmiş ülkelerle hızlı bir şekilde arayı kapatan bir patikada büyüyen noktaya getireceğiz"

Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek, uygulanan ekonomik programın çok önemli bir bileşeninin de yapısal dönüşüm, yani yapısal reformlar olduğuna işaret ederek, şu ifadeleri kullandı:

"Vergiden tutun yatırım ortamına kadar birçok alanda 7 ana başlık altında Türkiye'nin yapısal dönüşümü için çalışmaya devam edeceğiz. Yapısal dönüşümden maksadımız verimlilik artışını sağlayacak önemli düzenleme ve uygulamalardır, doğru alanlara yatırımdır. Çünkü yatırım ve rekabet ortamının iyileştirilmesi, Türkiye'de inovasyonun ve verimliliğin anahtarıdır. Dolayısıyla biz tekrar ülkemizi gerçekten gelişmiş ülkelerle hızlı bir şekilde arayı kapatan bir patikada büyüyen noktaya getireceğiz. Bu sene tabii ki bizim tahminlerimize göre, Türkiye yaklaşık ilk defa bu sene 1 trilyon doların üzerine çıkacağız. Yuvarlamam gerekirse (bu yıl) yaklaşık 1,1 trilyon dolarlık bir ekonomi haline geleceğiz. Bu önemli. Bu program dönemi sonunda yani 2026'da, Türkiye, 2026'da Dünya Bankasının tanımıyla yüksek

gelirli gelişmiş ülkeler kategorisine girmiş olacak. Bu çok önemli bir eşik. İnanıyorum ki biz bunu başaracağız. Bunun ön koşulu fiyat istikrarıdır."

Bankalardan fedakarlık istedi

Büyümenin yeniden dengelenmesi için ellerindeki kısıt imkanları aşırı tüketim yerine üretime aktarmalarının gerektiğini vurgulayan Şimşek, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bizim bankalarımızdan talebimiz bu ve yaptığımız düzenlemelerin tamamı da bugüne kadar bu yönde ama fiyat istikrarının bugün bulunduğumuz noktadan sağlanabilmesi için fedakarlık gerekiyor. Sabır gerekiyor. Evet, kolay değil ama biz bunu başaracağız ve fiyat istikrarıyla birlikte Türkiye tekrar yüksek ama sürdürülebilir bir büyüme patikasına girecek. Maliye politikası burada önemli bir çıpa görevini görecek. Dış kaynak noktasında ben inanıyorum ki piyasalar, bu programa yönelik olarak değerlendirme yapacaklar ama değerlendirmelerinden sonra ben inanıyorum ki buraya kaynak aktarımıyla güvenoyu verecekler."

Şimşek, son 3 ayda Türkiye'nin risk priminin 700 baz puandan 400 baz puanın altına indiğini, bu seviyelerin kendileri için hala yeterli olmadığını, Türkiye'nin CDS'inin orta vadede 200 baz puanın altına düşeceğini ümit ettiklerini ve buna yönelik çalıştıklarını söyledi.

"Çok ciddi not artışları zaman içerisinde gelecek"

Mehmet Şimşek, uluslararası derecelendirme kuruluşlarının Türkiye'nin notuna ilişkin olumlu değerlendirmelere başladığını kaydederek, Fitch'in Türkiye'nin görünümünü bir derece yükseltip negatiften durağana dönüştürdüğünü, bir başka kuruluşun bankaların negatif görünümünü durağana dönüştürdüğünü, bunların ilk adımlar olduğunu anlattı.

Bu programı uyguladıkça, program sonuç verdikçe çok ciddi not artışlarının zaman içinde geleceğini dile getiren Şimşek, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Bu da ülkenin risk primini düşürecek. Bu da firmalarımızın daha uygun koşullarda hem içeride hem dışarıda finansman imkanlarına kavuşmasını sağlayacak. Dolayısıyla sabredersek, bu programı kararlılıkla uygularsak ki bu konuda en ufak bir tereddüt yok hem fiyat istikrarını sağlayacağız hem tekrar ülkemizi yüksek büyüme patikasına koyacağız hem de yapısal birtakım diğer sorunlarımızı, mesela cari açığımızı, daha sürdürülebilir bir noktaya düşürmüş olacağız. Bu açığın finansmanını da çok uygun koşullarda yapabileceğiz. Onun için gerek içeride gerek dışarıda Türk iş dünyasının biz kabiliyet gücüne dinamizmine inanıyoruz çünkü Türkiye'nin en büyük avantajları sizlersiniz. Sizler dünyanın dört köşesinde gerçekten inanılmaz başarı hikayeleri yazıyorsunuz."

Erdoğan: Sıkıntıları adım adım geride bıraktığımız bir dönemden geçiyoruz

"Türk ekonomisinde, küresel ekonomik dalgalanmaların etkisiyle yaşanan sıkıntıları adım adım geride bıraktığımız bir dönemden geçiyoruz." diyen Erdoğan, "En azılı Türkiye düşmanları bile artık ülkemizi görmezden gelemiyor. Ekonomimiz üzerinde kara bulutlar toplama çabalarında başarılı olamıyor." ifadelerini kullandı.



Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Haliç Kongre Merkezi'nde yapılan 10. Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) Kurultayı'nda yaptığı konuşmada, "Türk Devletleri Teşkilatı: 5 Devlet Tek Diaspora" uhdesiyle toplanan kurultayın hayırlara vesile olması dileğinde bulundu.

Kurultay'da yapılacak konuşmaların, tartışmaların ve alınacak kararların herkes için yeni bir dönemin başlangıcı olmasını temenni eden Erdoğan, şunları aktardı:

"Türk Devletleri Teşkilatı ile Dünya Türk İş Konseyi arasında imzalanacak protokolün hayırlı olmasını diliyorum. Her iş gibi Türk Devletleri Teşkilatının siyasi gücünü ve etkinliğini artıracak olan hususların başında ekonomi alanında katedeceği ilerleme geliyor. Dünya Türk İş Konseyinin yapılacak anlaşmayla teşkilatımızın adeta bir parçası haline gelecek olmasını bu bakımdan çok önemli görüyorum."

"Türk dünyası yeni bir uyanış ve şahlanış içindedir"

Kurultayın düzenlenmesinde emeği geçenlere teşekkür eden Erdoğan, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Buradaki şu güzel görüntünün verdiği mesajın dalga dalga tüm dünyaya yayılacağına yürekten inanıyorum. Bugün burada hem Anadolu'dan çıkıp dünyanın dört bir yanına dağılan Türk diasporasının hem Türk dünyasındaki kardeşlerimizin ve onların diasporasının hem de İslam dünyasından kardeşlerimizin temsilcileriyle bir aradayız. Sadece Türk diasporası dediğimiz diğer ülkelerde yaşayan, çalışan, eğitim gören Türkiye kökenli insanlarımızın sayısının 8 milyonu bulunduğunu düşünürsek üzerinde yükseldiğimiz zeminin önemini daha iyi anlayabiliriz. Buna Azerbaycan, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Türkmenistan, Macaristan gibi Türk Devletleri Teşkilatı üye ve gözlemci devletleri de dahil etmeliyiz. Böylece karşımızdaki resim çok daha anlamlı hale gelecektir. Tabii Batı Trakya gibi, Balkanlar gibi, Kafkaslar'daki diğer kardeş topluluklar gibi soydaşlarımız ile İslam dünyasını ve onların diasporasını bu fotoğraftan ayrı tutamayız. Ana vatanları ve diasporasıyla birlikte burada temsil edilen gücün büyüklüğünü sadece bizler bilmiyoruz, bu tabloyu kendi çıkarlarına tehdit olarak görenler de aynı gerçeğin farkındalar."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk dünyasının gerisindeki yeniliğe ve gelişmeye açık muhteşem medeniyet birikimi, güçlü devlet geleneği, sağlam sosyal yapısı, vizyoner sivil toplum kuruluşlarıyla adeta yeni bir uyanış, yeni bir şahlanış içinde olduğunu anlatarak, "Önce fikir olarak ortaya çıkan, sonra eyleme dönüşen, nihayet hedeflere adım adım yaklaşma safhalarından oluşan bu süreci rahmetli Cemil Meriç'in o veciz ifadesiyle şu şekilde tasvir edebiliriz: Düşünmek savaşımdır. Bir nesil uğruna, bir millet uğruna, bir medeniyet uğruna savaşımdır." ifadelerini kullandı.

Dünya Türk İş Konseyi gibi yapıların katkılarıyla kültürel, tarihsel, ekonomik, sosyal, siyasi bağları sürekli güçlendirmek için çalıştıklarına işaret eden Erdoğan, böylece hem kendi vatanlarında hem diasporadaki vatandaşların önünde yeni bir dönemi hep birlikte açacaklarını ifade etti.

Erdoğan, iletişim imkanlarının geliştiği şu dönemde, ana vatan ile diaspora arasındaki bağları güçlendirmenin eskisine göre daha kolay olduğunu anlatarak, "Açık konuşmak gerekirse, özellikle Batı ülkelerinde ne Türkiye'nin ne de diğer dostlarımızın diasporadaki güçlerini bırakın birleştirmeyi, teker teker bile yeterince etkin kullanamadığı bir gerçektir. Hem sayısal hem ekonomik ve sosyal olarak bizlerden daha zayıf diasporaların, siyasi olarak çok daha güçlü olduğunu yaşadığımız her hadisede tekrar tekrar görüyoruz. Bunun için hep birlikte çok daha fazla çalışmamız, çok daha yakın işbirliği içinde olmamız, çok daha etkin mekanizmalar kurmamız gerekiyor." değerlendirmesini yaptı.

Bu kurultay gibi platformların iş dünyasından başlayarak sosyal ve siyasi tüm alanlara yayılan bir dalga oluşturacağına inandığını dile getiren Erdoğan, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Küresel düzeydeki her gelişmeyi kendi ortak hedeflerimizin dinamosu haline getirerek, kısa sürede dünya çapında hayırlı neticeler elde edeceğimizden şüphe duymuyorum. Önce kendi aramızdaki, sonra diğer kesimlerle çok boyutlu ilişkilerimizi bu doğrultuda hızla geliştirmenin yollarını aramalıyız. Biz meydana boş bıraktığımızda terör örgütlerinden vesayet güçlerine, istihbarat teşkilatlarından misyonerlere, her görünümünden kirli yapının kuşatmasına maruz kalmamız kaçınılmazdır. Merhum İsmail Gaspıralı'nın dilde, fikirde, işte birlik ülküsü ham bir hayal değil. Dün olduğu gibi bugün de birliğimizi ve bütünlüğümüzü sağlamak, idame ettirmek, büyütmek en çok ihtiyacımız olan sac ayağıdır. Asırlık ayrılıklara, asırlık hasretlere, asırlık acılara, asırlık yapaylıklara son vermenin vakti gelmiştir. Hep beraber bir olduğumuzda, iri olduğumuzda, diri olduğumuzda, kardeş olduğumuzda, hep birlikte Türk dünyası olduğumuzda bunu sağlayabiliriz, endişeniz olmasın. Türkiye olarak bu doğrultuda üzerimize düşen her şeyi yapıyoruz, yapmaya da devam edeceğiz."

"Arzu ettiğimiz yere ulaşabiliriz"

Erdoğan, insanlık tarihi boyunca toplumları ve devletleri kökünden sarsan pek çok dönüm noktasının yaşandığına şahit olunduğunu ifade etti.

Son asırlarda, insanlığın kadim birikiminin ve teknolojiadaki ilerlemenin etkisiyle adeta hayatın akış hızının arttığı bir sürece girildiğini söyleyen Erdoğan, şunları kaydetti:

"Batılıların yazdığı tarih kitaplarındaki İlk Çağ neredeyse 4 bin yılı, Orta Çağ 1000 yılı, Yeni Çağ 336 yılı, Yakın Çağ ise 234 yılı ifade ediyor. Fransız İhtilali'ni milat alan Yakın Çağı asıl biçimlendiren Birinci ve İkinci Dünya savaşlarıydı. Bu savaşlarda kurulan statüko artık dünyayı taşıyamıyor. Dolayısıyla yeni bir çağın ayak sesleri giderek daha güçlü bir şekilde duyulmaya başlandı. Biz Türkiye olarak, tüm hesaplarımızı dünyanın önündeki bu müstakbel çağın lider ülkeleri arasında yer alma üzerine kuruyoruz. 'Türkiye Yüzyılı' derken ifade ettiğimiz vizyon tam da budur. Türk Devletleri Teşkilatı ile bu vizyonu soydaşlarımızla paylaştık. İslam dünyasında da benzer arayışlar içindeyiz. Ama açıkçası orada mesafe katetmek daha zor ve yavaş oluyor. İnşallah bunu da sağlayacağız. Ancak birleşirsek, bir olursak, birlikte hareket edersek, dünyanın girdiği yeni dönemde arzu ettiğimiz yere, hiç şüphem yok, ulaşabiliriz. Aksi takdirde kendimizi, payımıza sömürünün, zulmün, sefaletin, acının düştüğü bir düzenin içinde buluruz. Bu söylediklerim kuzeyimizde, güneyimizde, doğumuzda, batımızda yaşanan hadiselerin bize gösterdiği hakikatin ta kendisidir."

"Destanı gururla takip ediyoruz"

Çevrelerinde devletsiz ve vatansız kalmanın ne anlama geldiğinin sayısız örneği olduğuna işaret eden Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Diasporadaki her kardeşimiz, gerektiğinde dönüp sığınabileceği bir vatani olduğunun güveniyle, yaşadığı yerde kendine bir gelecek inşa etmenin, bireysel olarak başarılı olmanın mücadelesini veriyor. Şayet bu güven yoksa, rüzgarda savrulan yaprak misali her an kendinizi savrulurken bulabilirsiniz. Bizim yaptığımız birlik çağrılarını sadece siyasi retorik şeklinde görenler, nasıl bir yanılgı içine düştüklerini anladıklarında her şey için unutmayın, çok geç olacaktır. Bunlara bakıp da ibret almamak, akıl sahibi hiç kimsenin yapacağı iş değildir. Verdiğimiz mesajları en iyi dünyanın değişen ekonomik trendlerine, ticari ilişkilerine, yeni fırsatlara hızlı uyum yeteneğine bizzat şahit olduğumuz Türk iş dünyasının anladığına inanıyorum. Diasporamızın da kendilerine yeni bir hayat kurdukları ülkelere başlayarak, tüm dünyaya yayılan başarılarıyla yazdıkları destanı gururla takip ediyoruz."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Türk ekonomisinde, küresel ekonomik dalgalanmaların etkisiyle yaşanan sıkıntıları adım adım geride bıraktığımız bir dönemden geçiyoruz. Yatırım, istihdam, üretim, ihracat ve cari fazla yoluyla ülkemizi büyütme yolunda katettiğimiz her mesafe, içeri ve dışarıyla tüm iş dünyamıza da yeni nefestir. En azılı Türkiye düşmanları bile artık ülkemizi görmezden gelemiyor. Ekonomimiz üzerinde kara bulutlar toplama çabalarında başarılı olamıyor. Elbette 'Türk'ün ezeli ve ebedi imtihanı' diye tarif edebileceğimiz bu kadim mücadele asla bitmeyecektir. Bize düşen görev, kendi sorumluluk alanımızda bu mücadeleyi en iyi şekilde vermektir. Gerisi Rabb'imizin takdiridir." şeklinde konuştu.

Kurultayın başarılı geçmesini dileyerek, programın düzenlenmesinde emeği geçenleri tebrik eden Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) ile Konsey arasında imzalanacak anlaşmanın hayırlara vesile olmasını diledi.

Erdoğan, dost ülkelere ve diasporadan gelen misafirlere seslenerek, yaşadıkları yerlere döndüklerinde tüm kardeşlerine hassaten selamlarını iletmelerini istedi.

DTİK ile TDT arasında iş birliği protokolü imzalandı

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuşmasının ardından DTİK ile TDT arasında iş birliği protokolü imzalandı. Protokolü, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ve DTİK Başkanı Nail Olpak ile TDT Genel Sekreteri Kubanışbek Ömüraliyev imzaladı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, daha sonra, üstün başarı sağlamış Türk kökenli ve Türkiye dostu yöneticiler, sporcular, sanatçılar ve siyasetin üst düzey temsilcilerine ödülleri takdim etti.

'Faiz sebep enflasyon netice' tezi galiba doğru çıkıyor!



Alaattin AKTAŞ

18 Eylül 2023 Pazartesi

Merkez Bankası'nın politika faizi 23 Eylül 2021'den 23 Şubat 2023'e kadar olan yaklaşık bir buçuk yıllık dönemde aşama aşama aşağı çekilerek yüzde 19'dan yüzde 8.5'e indirildi. Enflasyonun bir dönem çok yüksek seyretmesini "**arızı**" bir durum sayarsak, faiz indirildikçe enflasyon da geriledi. Bir ara çıkılan yüzde 85'i görmezden gelirse yıllık enflasyon yüzde 40'ın altına sarkmıştı.

Sonra ne olduysa oldu, niye olduysa oldu faiz artırılmaya başlandı.

O da ne! "**Faiz sebep enflasyon netice**" tezi doğru çıkıyordu.

Çünkü faiz artırıldıkça enflasyon da artmaya başlamıştı. Görünen buydu.

Faiz yüzde 8.5 düzeyine kadar indirildiğinde yüzde 40'ın altına gerileyen yıllık enflasyon, faiz yüzde 25'e çıkarıldığında bir anda yüzde 59'u buldu. Dedim ya, görünen buydu; enflasyon sanki faiz yüzünden artıyordu.

Enflasyondaki bu artışın faizin yükseltilmesinden kaynaklanmadığı söylenebilir. Belki öyledir de ama bir yanda da zihnimizde yer etmiş "**Faiz sebep enflasyon netice**" tezi var.

Şimdi düşünmez misiniz "**Bu tez ya doğruysa**" diye...

Yazımızdaki grafiğe bakın!

Merkez Bankası'nın politika faizinin artırılmasıyla birlikte enflasyon nasıl da tırmanışa geçmiş...

Enflasyonun artışı faizin yükseltilmesinden mi kaynaklanıyor, başka bir nedeni mi var?

Sorumlu faiz değilse de belli ki "**kötü bir tesadüf**" olmuş!

Yok eğer enflasyondaki tırmanışın nedeni faizin yükseltilmesiye demek ki o tez doğru.

Demek ki "**Faiz sebep enflasyon netice**"!

Öyleyse faiz niye artırılıyor?

Evet... Eğer enflasyonun tırmanışa geçmesine sebep oluyorsa faiz niye artırılıyor ki?

Faizi indire indire enflasyonu da aşağı çekmişken...

Yüzde 8.5 faize ve yüzde 40'ın altında bir enflasyona inmişken...

Faiz son üç toplantıda yüzde 8.5'ten yüzde 25'e niye çıkarıldı?

Akla bir sürü soru geliyor:

"Enflasyonun nedeni faiz ise biz enflasyonu yükseltmeye mi çalışıyoruz?"

Enflasyonun yükselmesini Türkiye'yi idare eden iktidar tabii ki istemeyeceğine göre faizi yükseltenler kim?

Hadi birileri faizi yükselterek Türkiye'yi iktisaden zayıf düşürmeye, halkın enflasyon altında ezilmesine yol açmaya çalışıyor; peki iktidar bunlara niye engel olmuyor?

Ya da engel olmak istiyor da gücü mü yetmiyor? Hem zaten engel olamamak, engel olmamaktan daha kötü... Bu büyük zafiyet demek.

Gerçi bizim Merkez Bankamızın uygulayacağı faizi bizden başka kim belirleyebilir ki...

Faizi biz artırdığımıza göre, söylediğimiz ne, verdiğimiz mesaj ne?

"Daha önce hata yapmışız"

Bu mu örtülü biçimde verdiğimiz mesaj?

Hata yaptığımızı itiraf edip şimdi başka bir yola mı giriyoruz?

Gerçi bu yönde hiç itiraf duymadık ama, bazen de sözle değil eylemle ifade edilir itiraflar. Galiba şimdi de öyle oluyor.

"Yanlış yapmıştık, şimdi o yanlıştan dönüyoruz" deniliyor gibi.

Gerçi o zaman yapılane "**yanlış**" mı demeli, o apayrı bir konu. Faiz indirerek enflasyonu geriletme tezi, zaten iktisat bilimine yeni bir teori katmak gibi bir

gerekçeyle üstü örtülen bilinçli bir tercihti, bir amaca hizmet etmesi için alınmış bir karardı. (Ekonomi, 13-14 Eylül 2023.)

Faiz artmasa daha mı kötü olurdu?

Faiz artırılıyor, enflasyon da artıyor ve şimdiye kadar söylenenin tersi yapılıyor. Görüntü böyle. Ama acaba başka bir tehlike var da ona karşı önlem almaya mı çalışılıyor...

Acaba faiz artırılsa enflasyon çok daha hızlanacaktı, faiz artışı sayesinde mi bu düzeyde tutulabildi? Belki de...

Ama şu kesin; enflasyonla mücadele için faiz indirimini savunanlar şimdi içten içe şöyle diyor:

"Alın işte; faiz artınca enflasyon da arttı, gördünüz mü!"

Öyleyse faizi niye artırıyoruz? Bu sorunun yanıtı ne?

Merkez Bankası'nın politika faizi muhtemelen perşembe günü de artırılabilecek. Muhtemelen diyorum, çünkü Türkiye'de hiçbir şey için kesin hüküm vermemek gerek.

Faizi yükseldikçe enflasyon yükseldiğine ya da enflasyondaki yükselme sanki faiz artışından kaynaklanıyor gibi görüldüğüne göre bir kez daha soralım:

"İktidar enflasyonu artırmak istediği için mi faizi yükseltiyor?"

Yanıt yok mu; devam edelim:

"Enflasyonu yükseltmek gibi bir amaç olamayacağına, olmaması gerektiğine göre faiz niye artırılıyor?"

Birilerinin sanki yarım ağız "Enflasyonla mücadele için" dediğini duyar gibi olduk.

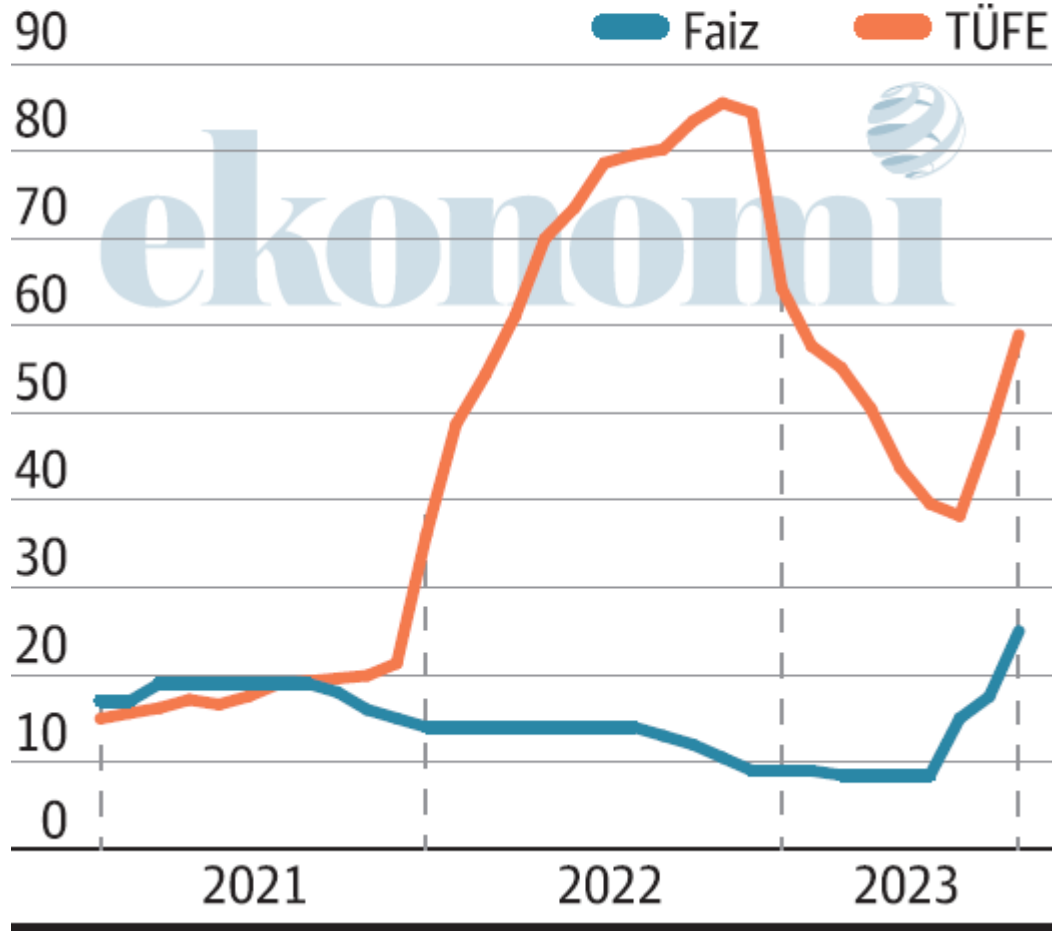
Öyleyse son bir soru:

"Faiz enflasyonu frenlemek için artırılıyorsa daha önceki indirimlerle amaçlanan enflasyonu artırmak mıydı?"

Evet, yanıtları alalım...

Politika faizi ve yıllık TÜFE değişimi (%)

Ocak 2021-Ağustos 2023



Enflasyonla mücadele zamana yayılacak



Maruf BUZCUGİL

18 Eylül 2023 Pazartesi

✓ *Merkez Bankası'nın cesur ama biraz utangaç faiz artışlarını izliyoruz, ancak kamunun yönettiği ve yönlendirdiği fiyatlarla ilgili duruşunda fazla değişiklik yok.*

Siyasi kaygılar hala ekonominin ihtiyaç duyduğu akılcı adımların önünde geliyor. Ekonominin tüm dengelerini bozan enflasyonla bütüncül mücadeleye geçebilmek için öngörülen geçiş süreci, KKM ve ihtiyati tedbirlerde gevşeme ihtiyacı gerekçelerine rağmen 2024 baharındaki yerel seçimi de kapsayacak şekilde tasarlanmış gibi duruyor. Merkez Bankası'nın cesur ama biraz utangaç faiz artışlarını izliyoruz, ancak kamunun enflasyon üzerindeki etkisi belirgin olan yönetilen ve yönlendirilen fiyatlarla ilgili duruşunda fazla değişiklik yok. Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan'ın ilan ettiği “*dezenflasyon*” süreci 2024 yılbaşı başında başlayacak ama OVP hedeflerine göre enflasyonun yeniden tek haneye indirilebilmesi için 2026 yılı sonunu bekleyeceğiz. Enflasyonla mücadele programlarında olması beklenen tüm kesimlerin yer alacağı “*seferberlik*” henüz ilan edilmiş değil. Uzunca bir süredir yaşadığımız yüksek enflasyonun -*yüksek ateşin, tansiyonun insan vücudunda yarattığı etki gibi*- ekonomik yapımızda kalıcı hasarlar bırakması kaçınılmaz. Merkez Bankası'nın AK Parti iktidarının ilk 10 yıllık döneminde tek haneye indirilmiş yıllık enflasyon oranlarının verdiği özgüvenle yüksek enflasyonu “bir numaralı halk düşmanı” ilan ettiği metinlere internet sitesinden ulaşılabilir. Bu hafta 21 Eylül Perşembe günü açıklanacak faiz kararı öncesinde Merkez Bankası'nın 10 yıl önceki rasyonel uyarı ve saptamalarını hatırlamakta yarar var.

Merkez Bankası'na göre, yönetile(meye)n fiyatlar nasıl can yakıyor?

Bugüne de dersler çıkarabilmek için kamu tarafından yönetilen ve yönlendirilen fiyatların enflasyonu nasıl etkilediğine Merkez Bankası'nın 2018 Nisan ayındaki enflasyon raporundan bakalım; “Doğrudan etkilerin yanı sıra akaryakıt, **elektrik ve doğalgaz gibi enerji ürünlerindeki fiyat veya vergi değişikliklerinin** üretim maliyetleri kanalıyla enflasyon üzerinde dolaylı etkileri de bulunmaktadır.

“Akaryakıt fiyatlarının maliyetlere etkisi başta ulaştırma hizmetleri kanalıyla olmak üzere **geniş bir sektörel yayılımla** gerçekleşmekte ve **enflasyon üzerindeki dolaylı etkileri doğrudan etkisinin 1,5 katına kadar** ulaşabilmektedir.”

“Enflasyon seviyesi üzerindeki etkilerinin yanı sıra **yönetilen/ yönlendirilen fiyat ve vergi ayarlamaları**, enflasyonun oynaklığını da artırarak beklentileri olumsuz etkileyebilmekte, bu öngörülemez fiyat hareketleri enflasyon belirsizliğini besleyerek fiyatlama davranışlarını bozabilmektedir.”

“**Yönetilen/yönlendirilen fiyatların** enflasyon üzerindeki bir diğer etkisi de bu fiyatların çoğunun geçmiş enflasyon ve döviz kuru gelişmelerine göre belirlenmesi şeklinde ifade edilebilecek endeksleme mekanizmaları ile ortaya çıkmaktadır.

“**Geçmiş Yi-ÜFE** artış oranlarına göre hesaplanan yeniden değerlendirme oranı esas alınarak artırılan kamu fiyatlarının varlığı, **enflasyonda atalet** sebebiyet veren bir fiyatlama davranışdır.”

Kamu zamlarıyla enflasyona etki eden kalemler

Merkez Bankası, 2018’in 2. enflasyon raporundaki kutuda kamunun iradesindeki enflasyona etki eden kalemleri ve TÜFE’deki ağırlıklarını şöyle sıralıyor:

***Vergi değişimine konu olabilen kalemler:**

Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri, Otomobil, Akaryakıt Endeksteki Toplam Ağırlık: 17,0

***Yönetilen/ yönlendirilen kalemler:**

Elektrik, Su (Şebeke Suyu), **Belediye ile Şehir içi Yolcu Taşımacılığı** (Metro, Tramvay, Belediye Otobüsü, Vapur Ücreti vb.), **Çay** (Gıda ve Yemek Hizmetleri Kalemleri Toplamı), **Şehir Gazı ve Doğalgaz, MEB Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği’nden Etkilenen Özel Eğitim Hizmetleri** (Özel İlköğretim ve Lise Ücretleri), **Çeşitli Kamu Eğitim Hizmetleri** (Açık Öğretim Öğrenci Katkı Ücreti, Devlet Üniversitesi Yurt Ücreti, Devlet Anasınıfı Ücreti), **İlaçlar, Çeşitli Kamu Hizmetleri** (Ehliyet Alım Masrafları, Mahkeme İşlemleri ile ilgili Evraklar, Noter Ücreti, Pasaport Ücreti, Zorunlu Deprem Sigortası, Zorunlu Trafik Sigortası, Araç Muayenesi Ücreti, Emisyon Ölçüm Ücreti gibi), Şeker, Hac ve Umre Gidiş Ücreti, Çeşitli Sağlık Hizmetleri (Devlet Hastanesi Doktor Muayene Ücreti, Aile Hekimi Doktor Muayene Ücreti vb.), **Belediye Ekmeği, Şans Oyunları** (At Yarışı, Milli Piyango, Sayısal Loto vb.), **TCDD Tren Ücretleri** (Şehirlerarası, YHT ve Banliyö) **Otoyol ve Köprü Geçiş Ücreti, Diğer** (PTT Kargo Gönderme Ücreti, Devlet Tiyatro Ücreti) Endeksteki Toplam Ağırlık: 13,3 Endeksteki Genel Toplam Ağırlık: 30,3

Kaynak: TCMB, TÜİK.

ASO'dan AB'ye uyarı

Geçen hafta Ankara Sanayi Odası 'nın (ASO) büyükelçilerle, sanayicileri buluşturan geleneksel davetinin 12.ncisi'ne Başkan Seyit Ardıç'ın AB'ye yönelik sözleri damga vurdu. Türkiye'nin üye olmadan Gümrük Birliğine imza atan tek ülke olduğunun altını çizen Ardıç, büyükelçilere, "Mallarımızı serbest dolaştırıyoruz, sanayiciler vize kuyruğunda bekliyor." mesajını verdi. Gümrük Birliği anlaşmasının güncellenmesinin önemini vurgulayan Ardıç, AB ile hizmetler, tarım ve kamu alımları piyasalarının karşılıklı olarak açılmasının, ticaret ve yatırım artışına katkı sağlayacağını anlatırken, vize sorununa da değindi. Büyükelçilere hitap eden Dışişleri Bakan Yardımcısı ve AB Başkanı Büyükelçi Mehmet Kemal Bozay da hem Gümrük Birliği'nin modernizasyonu hem de yaşanan vize sorununun çözümüne yönelik yoğun bir şekilde çalıştıklarını bildirdi. Bozay, büyükelçilere "Türkiye Yüzyılında yapacaklarımızda tüm ülkeleri ve dostlarını yanımızda görmek istiyoruz" çağrısında bulundu. AB'ye yönelik bu mesajların, hafta sonunda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Avrupa Parlamentosu raporuna verdiği çok sert "*Gerekirse yolları ayırabiliriz*" tepkisinden önce dile getirildiğini belirtelim.

Faiz yükünde rekor artış



Naki BAKIR

18 Eylül 2023 Pazartesi

Büyük bölümünde faizin baskılandığı ocak-ağustos döneminde, devlet iç ve dış borçlara günde ortalama 1 milyar 646 milyon 503 bin 343,77 lira faiz ödedi.



2024-2026'yı kapsayan yeni OVP döneminde toplanması hedeflenen 28,3 trilyon liralık verginin beşte biri faiz ödemesine gidecek.



Geçen yıl yüzde 13,2 olan, bu yılın tümünde yüzde 15,1 olması beklenen faiz ödemelerinin vergi gelirlerine oranı 2026'da yüzde 20'yi aşacak.

Yaşanan büyük depremlerin kamuya ağır maliyet yüklediği ve seçim yılı olması nedeniyle mali disiplinin gevşediği bu yılın ilk sekiz ayında, bütçeden en çarpıcı gelişme faiz cephesinde yaşandı. İç ve dış borçlara yapılan faiz ödemeleri, kaydettiği hızlı büyüme ile personel giderleri, mal ve hizmet alımları ve cari transferlere fark attı.

2024-2026 dönemini kapsayan yeni Orta Vadeli Program (OVP), izleyen üç yılda da kamunun faiz yükünün katlanarak büyümeye devam edeceğini, vergi gelirinde rekor artış hedeflenmesine rağmen, vergi gelirlerinin faize giden bölümünün yüzde 20'yi aşacağını gösteriyor.

Sekiz ayda 400 milyar

Faiz dışı bütçe harcamalarının geçen yılın eş dönemine göre yüzde 91 büyüdüğü Ocak-ağustos döneminde devletin iç-dış borçlar için yaptığı faiz ödemelerinin toplam tutarı yüzde 130 oranında artarak 400 milyar lirayı aştı. Devletin günde ortalama 1 milyar 646 milyon 503 bin 343,77 TL faiz ödediği 243 günlük dönemde faize giden toplam para 400 milyar 100 milyon 312 bin 535,83 TL oldu. Sekiz aydaki toplam bütçe harcamasının yaklaşık yüzde 12'sini faiz ödemeleri oluşturdu. Bu dönemde toplanan tüm vergilerin yüzde 15,4'ü faiz ödemesine gitti.

Bütçe dengesi (Ocak-Ağustos; milyar TL)			
	2022	2023	Değ., %
HARCAMALAR	1.735,2	3.382,1	94,9
-Faiz Hariç Harcama	1.561,2	2.982,0	91,0
-Faiz Ödemeleri	174,0	400,1	130,0
GELİRLER	1.768,3	2.998,7	69,6
-Genel Bütçe Gelirleri	1.730,3	2.932,3	69,5
Vergi Gelirleri	1.474,5	2.595,8	76,0
-Özel Bütçeli İdarelerin Öz Gelirleri	28,7	48,8	69,8
-Düzen. ve Denet. Kurumlarının Gelirleri	9,3	17,6	90,2
BÜTÇE DENGESİ	33,1	-383,4	-

233 milyarı iç borca

Sekiz ayda 400,1 milyar liraya ulaşan faiz ödemelerinin 233,6 milyar lira ile en büyük bölümü iç borçlar, bunun da 230,1 milyarı tahviller için yapıldı. İç borç faiz ödemeleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 136,1 arttı. Bu dönemde dış borçlar için yapılan faiz ödemeleri ise yüzde 66 artışla 84,7 milyar lira oldu. Ayrıca iskontolu ve kısa vadeli nakit işlemlere ait faiz gideri 46,7 milyar, kira sertifikası giderleri 29,4 milyar, türev ürün giderleri de 5,7 milyar lira oldu.

Bütçede 8 aylık gerçekleşme, yıllık gerçekleşme tahmini ve gelecek üç yıllık dönemin hedefleri (milyar TL)							
	2022	2023		OVP Hedefi			2024-2026
	Gerçekleşme	8 aylık Gerç.	Yıllık G. T.	2024	2025	2026	Toplam
BÜTÇE HARCAMALARI	2.942,7	3.382,1	6.562,6	11.089,0	12.715,0	14.812,7	38.616,7
-Faiz dışı harcama	2.631,8	2.982,0	5.916,5	10.905,8	10.905,8	12.517,9	34.329,5
-Faiz ödemesi	310,9	400,1	646,1	1.254,0	1.809,2	2.294,8	5.358,0
BÜTÇE GELİRLERİ	2.800,1	2.998,7	4.929,7	8.437,1	10.890,6	12.985,6	32.313,3
-Vergi Geliri	2.353,4	2.595,8	4.270,7	7.407,7	9.523,2	11.349,5	28.280,4
Faiz/Büt. Harc. (%)	10,6	11,8	9,8	11,3	14,2	15,5	13,9
Faiz/Büt. Gel. (%)	11,1	13,3	13,1	14,9	16,6	17,7	16,6
Faiz/Vergi Gel. (%)	13,2	15,4	15,1	16,9	19,0	20,2	18,9

Mayıs ve ağustosta rekor ödeme

Bu yıl aylar itibarıyla ocakta 21,4 milyar, şubatta 34,2 milyar, martta 45,1 milyar, nisanda 34,5 milyar lira olan toplam faiz ödemesi, mayıs ayında 102,7 milyar lira ile aylık bazda tüm zamanların rekorunu kırdı. Haziranda 37,4 milyar, temmuzda 37,7 milyar lira faiz ödenirken, ağustosta 87,1 milyar lira ile ikinci en yüksek düzey görüldü.

Aylara ve borç türüne göre devletin faiz ödemesi (2023: milyon TL)						
	İç Borç Faiz Ödemesi (Tahvil, bono)	Dış Borç Faiz Ödemesi	İskontolu ve K. V. Nakit İşl. Ait Faiz Gid.	Türev Ürün Giderleri	Kira Sertifika Giderleri	TOPLAM FAİZ ÖDEMESİ
Ocak	13.523,6	5.924,8	449,5	76,0	1.385,4	21.359,3
Şubat	12.363,7	9.857,9	2.470,5	856,3	8.674,9	34.223,3
Mart	23.189,0	12.982,6	5.517,1	1.060,7	2.325,6	45.075,0
Nisan	15.786,3	10.255,3	5.684,5	1.458,9	1.331,7	34.496,8
Mayıs	86.734,1	5.653,2	5.128,4	878,7	4.320,0	102.714,5
Haziran	13.499,0	4.682,9	15.817,8	79,5	3.295,6	37.374,7
Temmuz	10.385,1	21.643,5	3.291,4	96,3	2.291,0	37.707,4
Ağustos	58.119,6	13.696,6	8.391,8	1.197,3	5.744,1	87.149,4
Ocak-Ağustos	233.600,4	84.696,8	46.731,1	5.703,6	29.368,4	400.100,3

Enflasyona endeksli tahvil etkisi

Faiz ödemelerinin belli aylarda ve dönemsel olarak yüksek hacimlere ulaşmasında, özellikle bankaların elindeki vadesi gelen enflasyona endeksli tahviller için Hazine'nin yaptığı geri ödemeler etkili oldu. Bankaların son dönemde yüksek kâr elde etmelerinde de etkili olan, ellerindeki enflasyona endeksli tahvillere yönelik geri ödemeler özellikle mayıs ve ağustos aylarında iç borç faiz ödemelerini rekor düzeylere taşıdı. Mayısta rekor düzeye ulaşan toplam faiz ödemesinin 86,7 milyarı, ağustostaki yüksek tutarlı ödemenin de 58,1 milyar liralık bölümünü iç borç faiz ödemeleri oluşturdu.

Faiz sarmalı büyüyecek

Öte yandan, 'ekonomiyi rasyonel zemine çekme' hedefi ile göreve başlayan yeni ekonomi yönetiminin hazırlanan ve gerçekçi bulunan yeni OVP'de yer alan projeksiyonlar, kamuda faiz sarmalının önümüzdeki yıllarda katlanarak büyüyeceğini gösteriyor. Buna göre geçen yılın tümünde yüzde 13,2 olan, bu yılın tümünde yüzde 15,1 olması beklenen faiz ödemelerinin vergi gelirlerine oranı 2026'da yüzde 20'yi aşacak.

2022'de 310,9 milyar lira ile bütçenin yüzde 10,6'sını oluşturan faiz ödemeleri, vergi gelirlerinin yüzde 13,2'sini yutmuştu. OVP'de 2023'ün tamamında faiz ödemelerinin 646,1 milyar lira ile bütçe harcamalarının yüzde 9,8'i, vergi gelirlerinin ise yüzde 15,1'i düzeyinde kalacağı tahmin edildi. Bu tahminler, ilk sekiz aydaki gerçekleştirmelerin altında bulunuyor.

Üç yıllık OVP dönemine ilişkin öngörüler ise faiz yükünde büyümeye işaret ediyor. Faiz ödemelerinin 2024'te 1 trilyon 254 milyar liraya ulaşarak bu yıl için tahmin edilen

18.09.2023

hacmin iki katına ulaşacağı bekleniyor. 2025'te 1 trilyon 809,2 milyar, 2026'da ise 2 trilyon 294,8 milyar liralık faiz ödemesi öngörülüyor.

OVP'de öngörülen bütçe büyüklük hedeflerine göre bu yılın tümünde yüzde 10'un altında beklenen faiz ödemelerinin toplam bütçe giderleri içindeki payı 2026'da yüzde 15,5'e yükselecek. Bu yıl 15,1 olarak tahmin edilen faiz ödemelerinin vergi gelirlerine oranı 2026'da yüzde 20,2'yi bulacak. Yıllar itibarıyla katlanarak büyümesi öngörülen vergi gelirlerinin üç yılda 28,3 trilyona ulaşması hedeflenirken, aynı dönemde 5,4 trilyon lira ile bunun beşte biri kadar faiz ödemesi yapılacaktır.

Büyürsün de kalkınabilir misin?



Ferit Barış PARLAK

18 Eylül 2023 Pazartesi

Kendi döneminde dışlanan ve düşüncesi sonradan kabul gören “bilim adamları” ile doludur tarih...

Yanı sıra... Bilimlerin geçmişinin, maliyetli hatalarla dolu olduğunu da anlatır tarih...

Dünya halklarının çoğunluğu hatalar nedeniyle, oldukça maliyetli bir süreç yaşıyor... Maliyet düşürmek için ne yapıyor? Bıkmadan usanmadan, popülizme yakın “yeni fikirler” deniyor!

Yeni fikirlerin getirisini/götürüsünü anlamak “uzun zaman” gerektiriyor... Bu nedenle “yeni fikir” dediğin politikaya, Ar-Ge harcaması gibi bakmak, yüzde 3-4 veya 5 bütçe ayırmak, işletmenin tüm bütçesini o fikre bağlamamak gerekiyor...

Yeni fikir aynı zamanda risk, beklentilerde endişe/kaygı ve yeni/yıkıcı maliyetler anlamı da taşıyabiliyor...

Oysaki bilim, uygulanmış/denenmiş modeller ve yaşanmışlıklar da var... Maliyetleri düşürebilmenin yollarını açıkça gösteriyor...

Ve... Bu verilere/gerçeklere odaklı politika geliştiren ve her koşulda uygulayan ülkelerin halkları, diğerlerine göre yüksek refah içinde yaşıyor...

VELHASIL

Enflasyon için de, bilim ve yaşanmışlıklar yol gösteriyor... Cari açık için de, işsizlik için de...

Bilim ve yaşanmışlıklar, bizim gibi cari açık veren ve dış ticarete “yabancı para birimi kullanmaya mecbur” ülkeler için ne diyor:

Rasyonel bir eğitimle teknik/dünyayı okuyabilen insanlar yetiştirmez; Onlara güven/itibar/ ayrıcalık vermez; Gelecek beklentilerini olumluya çevirmezsen...

Sadece faiz düşürüp/ artırarak büyüyebilirsin ama verimliliği/tasarrufu/ kalkınmayı/refahı artıramaz, enflasyonu/ işsizliği/cari açığı düşüremezsin...



Abdulkadir Selvi

ABD ile İran anlaşıyor mu? Paşinyan ne yapıyor?

Seçimden sonra muhalefet cephesindeki gelişmeler öyle ateşli ki, dış dünyada neler olup bittiğine fazla zaman ayıramıyoruz.

Oysa dostlar düşman oluyor, düşmanlar dostluk köprüleri kuruyor. Bu süreçte Cumhurbaşkanı Erdoğan gibi tecrübeli bir liderin Türkiye gemisinin dümeninde olması çok önemli.

Ukrayna savaşından önce Ermenistan'ın ABD ile ortak tatbikat yapacağı söylense kimse inanmazdı. Paşinyan'ın, Putin'in Ermenistan topraklarına ayak bastığı anda savaş suçlusu olarak tutuklanmasını sağlayacak, "Roma Anlaşması"nı onaylatmak isteyeceği ise rüyada görülse inanılmazdı. Hadi bir adım daha ileri gidelim. İran'ın "Büyük şeytan" dediği ABD ile gizli işbirliği içine girdiği iddia edilse hemen yalanlanırdı.

ERDOĞAN'IN DÖRTLÜ ZİRVE ÖNERİSİ

Ama tüm bunlar yaşanıyor ve kısa bir süre sonra yeni müttefikliklerin ve yeni düşmanların sahneye çıkacağı bir tablo ile karşılaşacağız.

Türkiye tüm bunların farkında. Yani bir rüyadan uyanır gibi uyanmayacağız. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, Aliyev, Putin ve Paşinyan ile dörtlü zirve önerisinin altında bu yatıyor.

YENİ ZELENSKİ Mİ OLACAK

ABD, Paşinyan'dan yeni bir Zelenski yaratmaya çalışıyor. Ama Paşinyan, Zelenski'nin ve Ukrayna'nın durumunu görmüyor. NATO zirvesinde yalnızları oynayan bir Zelenski vardı. Ülkesi savaş halinde... Ve ilginç olanı bu

savaşın ne zaman biteceğini Zelenski de bilmiyor. Bildiği tek şey savaşı devam ettirdiği sürece koltuğunu koruyacağı. Savaş bittiğinde Zelenski de olmayacak.

ABD, İran'a karşı 8 yıl boyunca savaştırdığı Saddam Hüseyin'i savaş bittikten sonra düşman ilan etti. Saddam nerede? Savaş bitince Zelenski de olmayacak.

PAŞINYAN'A MESAJ

Paşinyan, ABD'nin desteğine çok güveniyor ama karşısında Putin, Aliyev ve Erdoğan gibi, bir üçlü blok olduğunu unutuyor. Paşinyan'a, "Amerika'nın aklıyla hareket etme, bölge ülkeleri olarak biz çözelim deniliyor. ABD'ye güvenip ikinci Zelenski olmaya kalkışma, bu işe müsaade etmeyiz" mesajı veriliyor.

ÇEVRELEME POLİTİKASI

ABD Çin'i, Hindistan, Japonya, Tayvan ve Güney Kore ile; Rusya'yı, Ermenistan ve İran'la çevreleme politikası yürütüyor. Hindistan'daki G-20 Zirvesi'ne Rusya ve Çin devlet başkanları katılmadı. G-20'nin hemen ardından Kuzey Kore Devlet Başkanı Kim Jong-Un Rusya'yı ziyaret etti. Çin ise Rusya ve Kuzey Kore ile bağlarını güçlendirerek bu hamleye karşılık vermeye çalışıyor.

İRAN-ABD GİZLİ GÖRÜŞMELERİ

Burada ABD ile gizli işbirliği içine giren ülke ise İran. Şimdiye kadar ABD ambargosunu Çin ve Rusya desteği ile aşmayı başaran İran'ın son dönemlerde ABD ile ilişkilerini düzeltmek için bir dizi gizli görüşmeler yaptığı ifade ediliyor.

İRAN'IN 7 MİLYAR EURO PARASI

Hatta ilişkilerin belli bir seviyeye getirildiği söyleniyor. ABD'nin, İran'ın Avrupa bankalarında olan dondurulmuş hesaplarından 7 milyar Euro'yu serbest bıraktırmayı taahhüt ettiği ifade ediliyor. 7 milyar Euro'nun Güney Kore üzerinden ve 6-7 değişik kanaldan İran'ın hesaplarına gireceği söyleniyor. Bu ilişkiler ağı Ermenistan'ı kışkırtan ve Zengezur koridorunu engellemeye çalışan İran'ın arkasında "Büyük şeytan" dediği "ABD mi var?" sorusunu gündeme getiriyor.

ÖZGÜR ÖZEL, TABANDA HEYECAN UYANDIRDI MI

Özgür Özel, CHP genel başkanlığına adaylığını ilan etti. Buduruma en çok sevinenlerden birisinin de Kılıçdaroğlu olduğu muhakkak. Kılıçdaroğlu bir dönemler prensi olan Özgür Özel'i yenip kendisini şampiyon ilan etmeye hazırlanıyor.

Ama Kılıçdaroğlu'nun hesap hatası yapmaması gerekiyor. Çünkü partide, Özgür Özel'i aşan bir ölçüde değişim talebi var. Kılıçdaroğlu'nun şansı Özgür Özel değişim talebini karşılayacak doğru aday değil.

Canan Kaftancıoğlu'nun işaret ettiği gibi Özgür Özel, Kılıçdaroğlu'nun uyguladığı politikaların Meclis'teki en yılmaz savunucusuydu. 8 yıllık Grup Başkanvekilliği'nde gösterdiği sadakat nedeniyle Kılıçdaroğlu, başkasını değil onu Grup Başkanı seçti. Bu nedenle Kılıçdaroğlu'nun, İmamoğlu'nun yaptığı Zoom toplantısında, en çok Özgür Özel'e şaşırdığı söyleniyor. Kendisini gözyaşları ile uğurlayan Özgür Özel'in 'Brütüs'ü olduğunu o zaman fark etmiş. Eee her Sezar'a bir Brütüs gerekli.

GENÇLERİ KARŞISINA ALDI

Özgür Özel, genel başkanlık yarışına çıkarken ilk hatasını yaptı. Grup Başkanlığı'ndan istifa etmedi. Böylece koltuğa yapışmış görüntüsünü verdi. İkincisi İzmir kongresinde tepkiyle karşılandı. "Gençlerin umudu Kılıçdaroğlu "sloganı atan gençlere,"Beni Süleyman Soylu susturamadı. Bu talimatı veren de susturamaz" karşılığını vererek Kılıçdaroğlu'na meydan okudu. Ama aynı zamanda parti gençliğini karşısına aldı. Her kongrede gençler karşısında olacak.

Özgür Özel,

- 1- Tartışmalı tüzüğü hazırlayanlardan biriydi.
- 2- Kılıçdaroğlu'nun helalleşme politikasını destekleyenlerin başında geliyordu.
- 3- 39 milletvekili verilmesine karşı çıkıyor ama milletvekili listelerini hazırlayan komisyonda yer alıyordu.

Özgür Özel bunların özeleştirisini dahi vermedi.

HANDİKAPLARI

Şimdiden iki önemli bir handikapı oluştu.

- 1- "Emanetçi değilim" demesine rağmen, Özgür Özel daha kürsüde konuşurken Ekrem İmamoğlu destek tweeti attı. Bu, 'Özgür Özel benim adayım' olarak yorumlandı. Böylece istemeye istemeye de olsa Özgür Özel'in üzerine Ekrem İmamoğlu gölgesi düştü.
- 2- Ecevit, İsmet Paşa'ya karşı aday olurken Genel Sekreterlik'ten istifa etmişti. Deniz Baykal, Erdal İnönü'ye karşı yarışa girerken SHP Genel Sekreterliği'nden ayrılmıştı. Muharrem İnce, Kılıçdaroğlu'na karşı aday olurken CHP Grup Başkanvekilliği'ni bırakmıştı. Özgür Özel bunları yapmayarak, CHP geleneğine ters düştü.

HEYECAN UYANDIRMADI

Peki Özgür Özel, toplumda ve CHP tabanında bir heyecan uyandırdı mı? Uyandırmadı. Ne CHP'liler, 'Özgür Özel gelsin partiyi kurtarsın' diyor ne de Türk halkı ona yeni umudumuz gözüyle bakıyor.

ATATÜRK BÖYLE Mİ YAPARDI?

Özgür Özel, “Atatürk’ün emanetine aday olduğunu” açıkladı. CHP’yi Atatürk’ün partisi yapmayı vaat etti. Ama Sezgin Tanrıkulu’na sahip çıkınca, takke düştü kel göründü.

Sezgin Tanrıkulu, Türk Silahlı Kuvvetleri’nin 15 köylüyü helikopterden attığını iddia etmişti.

Peki, Atatürk başkomutanı olduğu TSK’ya bir CHP milletvekilinin dil uzatmasını kabul eder miydi? Atatürk hayatta olsaydı, Sezgin Tanrıkulu’na ne derdi? Sezgin Tanrıkulu’nu destekler miydi?

Özgür Bey, Atatürk’ün ordusuna karşı savaş açan, TSK’yı kimyasal silah kullanmakla itham eden Sezgin Tanrıkulu’nu destekleyerek mi Atatürk’ün emanetine sahip çıkacaksınız?



İbrahim Kahveci

Devlet köleliği

Bir mahkeme hakimi hakkını arayan vatandaşlara “alın bunu alın” diyebilir mi? Veya bir savcı ülke yönetimini eleştirdi diye bir kadın esnafı ters kelepçe ile huzuruna çıkartabilir mi?

Sayırsız örnek dolu.

Oysa aynı yargının da içinde bulunduğu sistem sayesinde katiller-mafyalar ülkemizde serbestçe dolaşıyor. Ön kapıdan alınanlar arka kapıdan salıveriliyor ve sokaklarımız her gün katledilen insan manzaralarına şahit oluyor.

Bu ve altta göstereceğimiz gelişmelere bakınca “otokratik benzeri yönetimde ikinci perde mi açılıyor? diye ister istemez sormak gerekiyor. Acaba üst yönetimin yanına ek olarak **halkına üstten bakan bir devlet yönetimi mi organize ediliyor?**

Bugün ücretler üzerinden bu konuyu biraz irdeleyeceğiz.

Haziran 2023 itibari ile özel sektörde aylık ortalama brüt ücret 16.532 lira iken kamuda çalışan bir işçinin aylık brüt ücreti 26.561 lira... Bakın özel sektörde çalışanların içinde mühendisi, doktoru vs hepsi var... Oysa burada kamuda çalışanlar sadece işçiler... Memurlar bunun içinde yoklar.

Memurlar da dahil edildiğinde devletin toplam personel gideri yılın ilk sekiz ayında 379,6 milyar liradan 826,5 milyar liraya yükselmiş (%117.7).

Geçen yıl toplanan verginin %25,7’si kamu personeline harcanırken bu yıl toplanan verginin %31,8’si kamu personeline harcanmış.

Not: Bu arada vergi gelirleri %58,9 enflasyon olan ülkemizde %76,0 artış kaydetmiştir. Yani vergi gelirleri normal üstü artış göstermesine rağmen kamu personeline ödenen pay muazzam artış yaşamıştır.

Ek: 2022 yılı haziran ayında aylık brüt ücret özel sektörde 8.214 lira iken kamu işçisinde 11.287 liraydı. Özel sektörde aylık brüt ücret 16.532 liraya yükselirken kamu işçisinde 26.561 liraya ulaşıyor. Burada şu oranı verelim: Özel sektörde çalışanların brüt ücreti geçen yıl kamu işçisinin %72,8'i ederken sadece bir yıl sonra bu oran %62,2'ye gerilemiştir. Veya tersten söylersek şöyle ifade edebiliriz: Kamu işçisi de özel sektör zam oranında maaş alsaydı aylık brüt ücretleri 26.561 TL yerine 22.687 lira olacaktı.

2013 yılında kamu işçisi 800 bin 638 kişi iken özel sektör çalışan sayısı 11.683 bin kişiydi. Aynı yıl memurları da eklediğinizde kamuda çalışan sayısı 3.624 bin kişi ediyordu. Bugün (Haziran 2023) kamu işçisi ile memur toplamı 5.711 bin kişiye çıkarken özel sektör çalışan sayısı 14.376 bin kişide kalmıştır.

Bu ne demek oluyor dersiniz hemen açıklayayım: **2013 yılında her 100 özel sektör çalışanı 30 kamu çalışanına bakıyordu. Şimdi ise her 100 özel sektör çalışanı 40 kamu çalışanına bakmak zorunda.**

Şimdi iki olayı birleştirelim: **Kamuda hem sayı artışı muazzam seviyeye çıkıyor hem de kamu-özel ücret farkı muazzam şekilde artıyor.**

Özel sektörde ortalama ücretin bile açlık sınırına dayandığını gördüğümüzde akıllara gelen soru şu: Bu kadar yoksulluk içinde çalışan özel sektöre karşılık kamudaki bu refah farkı nasıl izah edilecek?

22 Haziran 2023'de **"Efendiler"** başlığı ile konuya ilk kez dikkat çekmiştim. Şimdi olayı daha derin ele alıyorum.

Acaba çağdaş bir başka kölelik sistemi mi kuruluyor? Eskiden kölelik düzeninde köleler için beslenme ve barınmayı sağlayan köle sahiplerine karşı şimdilerde sadece beslenme ücreti üzerinden bir düzen kuruluyor.

Özel sektörde açlık sınırında çalıştırılan insanlar camilerde 27,6 bin lira maaş alan vaizlerin ve 30 bin liranın üzerinde ek ücretlerle gelirleri olan imamların "fakirliği öven vaazlarını" dinleyerek mi avunacaklar

Ortada müthiş bir devletçilik hamlesi geliyor.

Oysa Cevdet Yılmaz ve Mehmet Şimşek kemer sıkma politikasından bahsediyor. Kim bu kemeri sıkacak?

Yılın ilk sekiz ayında kamunun harcama artış oranı yüzde 94,9'a çıkmıştır. Oysa enflasyon yüzde 58,9 seviyesinde. **Bu hoyratça kamu harcamasını kim finanse ediyor** dersiniz hemen söyleyelim: Vergi ödeyenler... Dahilde alınan KDV %164,7; ithalden alınan KDV ise %52,5 artarken oto sektöründen alınan ÖTV'de de yüzde 195,5 artış olmuş.

Ama asıl önemli kısım ileriki zamanda... Yani kemer sıkma döneminde.

Kemer sıkma dönemi yerel seçimlerden sonra olacak. O zaman kaç milyon kişi işini kaybedecek? Hemen söyleyeyim : 2018 ikinci yarısından 2020 ilk çeyreğine 2 milyon 252 bin lise ve altı eğitilmiş işini kaybetmişti. Bu sefer bu sayının 3-4 milyona çıkması muhtemel...

Peki kemer sıkma döneminde kaç kamu çalışanı işten atılacak? Eskiye bakarsanız onu da söyleyeyim: SIFIR.

Peki, özel sektörde işsizlik arttıkça ücretler ne olacak? Hemen söyleyelim: Reel olarak eriyecek.

O zaman şunu da soralım: Kamuda ücretler ne olacak? Onun cevabını Cevdet Yılmaz verdi: "Memurlarımıza da yüksek ücret vereceğiz" dedi.

Kısaca durum çok net değil mi? Özel sektör köleleri açlık sınırında çalışacak ve devletine hizmet edecekler... Durum bu kadar net...

Daha önce önermiştim: **Bir ülkede ücretler ortalama ürete göre ölçülür. Kamu çalışanları dahil herkesin ücreti ortalama ürete göre belirlenir.**

Ülkeyi kötü yönetenlerin gelirleri de ortalama ücrete endekslenir. O hakim "alın şunu" dediği zaman iki şeyi bilecektir: 1-Maaşını o vatandaş ödüyor 2-Haksızlık-hukuksuzluk arttığında, kötü yönetim geldiğinde kendi ücreti de eriyecektir. Düzen böyle kurulmalıdır.

Bu ülkede maalesef iktidarı da muhalefeti de kamuya istihdam ve kamuya yüksek ücretle oy toplamaya çalışmaktadır. Ülkeyi bir bütün olarak kalkındırmak ve zengin ederek toplam ücretleri artıracak bir tane vaat duyduunuz mu? (İYİ Parti'den Ümit Özlale'nin kalkınma programları hariç)

İngilizler 808 yıl önce kralın vergi koymasına ve harcamasına sınır getirmişti. Türk Halkı ise İngilizlerden 808 yıl sonra aşırı vergi artışını ve aşırı kamu şatafatını sorgulamaz duruma geldi. **Bir tarih bu kadar ters işler mi?**

İkinci nokta ise şudur: **Türkiye’de toplanan vergilerle** iyi bir kamu hizmeti değil, tersine **kötüleşen bir kamu hizmeti alınmaktadır**. Ne eğitimde kalite yükseliyor, ne sağlıkta, ne de adalette...

Vergi verdikçe daha kötü hizmet almayı hangi toplum nasıl bir duygu ile olumlu karşılayabilir? Böyle bir toplum ileriye mi gidiyordur yoksa karanlık Orta Çağ’a mı?

KARAR Sizindir... Geçmiş olsun.

